

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضایی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR

WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۴۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراءکننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۲	هیأت وزیران	۱۴۰۲/۴/۲۶	رای شماره 1057792 هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: عبارت هیأت رئیسه از ماده 19 اساسنامه فدراسیون ورزش های آماتوری ابطال نشد
۲	اداره کل اوقاف و امور خیریه تهران	۱۴۰۲/۴/۲۶	رای شماره 1057994 هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: نامه شماره 279167/99 مورخ 1399/4/9 و بند 3 و 8 و 11 آیین نامه اجرایی بند ک تبصره 11 ماده واحده در بقاع متبرکه ابطال نشد
۳	نهاد ریاست جمهوری	۱۴۰۲/۵/۳	رای شماره 1137780 - 1129635 هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: مواد 3 و 8 و 11 آیین نامه اجرایی بند ک تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه 1401 به شماره 125540 مورخ 1401/7/17 از تاریخ تصویب ابطال نشد
۴	هیأت وزیران	۱۴۰۲/۵/۸	رای شماره 1162104 هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: اطلاق بند 7 ماده 1 و ماده 12 آیین نامه اجرایی بند ک تبصره 11 قانون بودجه 1401 مصوب هیأت وزیران ابطال نشد
۵	سازمان امور اراضی کشور	۱۴۰۲/۵/۸	رای شماره 1165363 هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: بخشنامه شماره 53/028/460353 مورخ 1400/4/19 مدیر کل دفتر حفظ کاربری اراضی کشاورزی سازمان امور اراضی کشور ابطال نشد
۶	وزارت راه و شهرسازی	۱۴۰۲/۵/۸	رای شماره 1167873 هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: ماده 92 آیین رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی مهندسی ساختمان به شماره 30795/100/02 مورخ 1400/3/1 ابطال نشد
۷	معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری	۱۴۰۲/۵/۴	رای شماره 1142258 هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاه‌های کشور مصوب 1358 و مصوبه شماره 1901/163255 مورخ 1383/09/07 شورایی عالی اداری ابطال نشد
۹	هیأت وزیران	۱۴۰۲/۵/۷	رای شماره 1153182 هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند «ج» ماده 44 آیین نامه مالی - معاملاتی سازمان های مناطق آزاد تجاری - صنعتی ابطال نشد
۱۰	شورای اسلامی شهر کرج	۱۴۰۲/۵/۳	رای شماره 1136059 هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری با موضوع: ارزش معاملاتی تبصره 11 ماده صد قانون شهرداری ملاک عمل در سال 1401 از تاریخ تصویب ابطال نشد
۱۰	شورای اسلامی شهر بهاباد	۱۴۰۲/۵/۹	رای شماره 1178808 هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری با موضوع: ماده 18 عوارض نصب آنتن‌ها و دکل‌های مخابراتی مربوط به سال 1401 از تاریخ تصویب ابطال نشد
۱۱	وزارت راه و شهرسازی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۴۰۲/۵/۱۶	رای شماره 1231820 هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: بند 2 بخشنامه شماره 39100/400 مورخ 1396/8/6 و جدول پیوست مصوبه شماره 430/60958 مورخ 1394/11/5 وزارت راه و شهرسازی ابطال نشد

صفحه	دستگاه اجراء کننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۱۳	وزارت راه و شهرسازی - فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۱۴۰۲/۵/۲۲	رای شماره 1294021 هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: بخشنامه شماره 50181/100/02 مورخ 1400/4/14 وزارت راه و شهرسازی ابطال نشد
۱۴	هیأت وزیران	۱۴۰۲/۵/۲۹	رای شماره 1368674 هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: بند ت از تصویب نامه شماره 46291 تاریخ 1400/4/28 هیأت وزیران ابطال نشد
۱۵	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان گیلان	۱۴۰۲/۵/۲۹	رای شماره 1370868 هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: بازنگری طرح هادی مورخ 1396/8/14 ابطال نشد
۱۶	استانداری خوزستان	۱۴۰۲/۵/۲۹	رای شماره 1372972 هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری با موضوع: مصوبه شماره 4455/1/6337 مورخ 1400/7/28 فرمانداری مسجد سلیمان ابطال نشد

قوانین و مقررات عمومی

هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

* شماره پرونده: هت/ 0200027

* شماره دادنامه سیلور: 140231390001057792 تاریخ: 1402/04/26

* شاکی: سجاد کریمی پاشاکی

* طرف شکایت: هیأت وزیران

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال عبارت هیأت رئیسه از ماده 19 اساسنامه

فدراسیون ورزش های آماتوری

عمومی است و الا طبق اصل 141 قانون اساسی عضویت در هیأت مدیره شرکت های تعاونی ادارات و مؤسسات دولتی با وجود حجم وظایف و اختیارات آن بلامانع قلمداد شده و هم در تبصره 3 ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل شرکت و عضویت در شورا های عالی، مجامع عمومی، هیأت های مدیره و شورا های مؤسسات و شرکت های دولتی به عنوان نمایندگان قانونی سهام دولت و به موجب قانون و یا در ارتباط با وظایف و مسؤولیت های پست یا شغل سازمان شغل دیگر به شمار نرفته است؛ شورای نگهبان در چارچوب اصل 85 قانون اساسی اساسنامه مورد شکایت را مغایر قانون اساسی از جمله اصل 141 آن تشخیص نداده است؛ * پرونده کلاسه 0104906 با خواسته ابطال عبارت «هیأت رئیسه» از ماده 19 اساسنامه فدراسیون ورزش های آماتوری در جلسه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی برگزار و هیأت تخصصی به شرح آتی رأی صادر کرد:

رای هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری

هرچند به صراحت حکم مقرر در ماده 19 اساسنامه فدراسیون های ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران مصوب هیأت وزیران در سال 1400 عضویت در هیئت رئیسه و مجمع فدراسیون به صورت تمام وقت نیست و مطابق تبصره این ماده صرفاً رئیس، دبیر کل و خزانه دار فدراسیون، وظایف و مسئولیت های اجرایی فدراسیون را در چهارچوب مفاد این اساسنامه به صورت تمام وقت بر عهده داشته و از شمول این ماده مستثنی شده است، با عنایت به اینکه وظایف و اختیارات هیأت رئیسه به موجب ماده 20 اساسنامه همچون تأیید دبیرکل، رؤسای کمیته های دائمی و موقت فدراسیون، تأیید رؤسا، معاونان و اعضای کمیته های انضباطی بدوی و تجدیدنظر، تصویب تشکیل کمیته های موقت، معرفی حسابرس مستقل به مجمع عمومی و غیره با رعایت دیگر مقررات، از جنس فعالیت دائم نبوده و جنبه موردی، محدود و غیراجرائی داشته و بر همین اساس نیز در قبال خدمات مذکور فقط حق حضور در جلسات و حق مأموریت بر اساس آیین نامه مالی و معاملاتی پرداخت خواهد شد و با توجه به اینکه اعضاء هیأت رئیسه صرفاً منحصر به رئیس فدراسیون و دبیرکل و خزانه دار نیست بلکه اعضاء دیگری همچون نماینده منتخب هیأت های استانی و کارشناسان خبره در رشته مربوط و غیره نیز در ترکیب هیأت رئیسه قرار داشته و جنس فعالیت های آنان نیز محدود و در بعضی موارد منحصر به حضور در چند جلسه سالیانه است و از این رو اقتضای اطلاق عنوان شغل که تمام وقت است را ندارد بنابراین نظر به اینکه شورای نگهبان نیز اساسنامه را مغایر قانون اساسی و از جمله اصل 141 این قانون (مبنی بر عدم امکان داشتن تصدی دو شغل) تشخیص نداده و اساساً عضویت در هیأت رئیسه را شغل تمام وقت ندانسته است تا حکم به ممنوعیت عضویت کارکنان دستگاه های اجرایی داده باشد بنابراین مقرر در مورد شکایت مغایرتی با قانون ندارد. در نتیجه مستنداً به بند «ب» ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری با آخرین اصلاحات و الحاقات سال 1402 رأی به رد شکایت صادر و اعلام می شود. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس ارزشمند یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری

دکتر زین العابدین تقوی

هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

* شماره پرونده: هت/ 0200064

* شماره دادنامه سیلور: 140231390001057994 تاریخ: 1402/04/26

* شاکی: آقای طاهر میرزا کریمی

* طرف شکایت: اداره کل اوقاف و امور خیریه استان تهران

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه شماره 279167/99 مورخ 99/4/9 و بند 13/2

ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه

* شاکی دادخواستی به طرفیت هیأت وزیران به خواسته ابطال عبارت هیأت رئیسه از ماده 19 اساسنامه فدراسیون ورزش های آماتوری به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر در مورد شکایت به قرار زیر می باشد:

ماده 19- عضویت در هیئت رئیسه و مجمع فدراسیون به صورت تمام وقت نیست و فقط حق حضور در جلسات و حق مأموریت بر اساس آیین نامه مالی و معاملاتی پرداخت خواهد شد.

تبصره - رئیس، دبیر کل و خزانه داری فدراسیون، وظایف و مسئولیت های اجرایی فدراسیون را در چهارچوب مفاد این اساسنامه به صورت تمام وقت بر عهده داشته و از شمول این ماده مستثنی می باشند. حقوق و مزایای آنان بر اساس آیین نامه مالی و معاملاتی قابل پرداخت خواهد بود.

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر در مورد شکایت:

طرف شکایت در ماده 19 اساسنامه فدراسیون های ورزشی با هدف امکان عضویت کارمندان، عضویت در هیأت رئیسه فدراسیون را به صورت تمام وقت ندانسته در حالی که با توجه به وظایف و تکالیف هیأت رئیسه، عضویت در آن در مقام شغل تمام وقت است مخصوصاً اینکه بخشی از اختیارات و تکالیف رئیس فدراسیون به برخی از اعضاء هیأت رئیسه تفویض می شود و نیز اداره امور فدراسیون توسط نواب در غیاب رئیس فدراسیون مبین تمام وقت بودن عضویت هیأت رئیسه فدراسیون است بنابراین با توجه به اینکه امکان عضویت کارکنان دولت و بخش عمومی غیردولتی در هیأت رئیسه با انجام وظایف شغلی ایشان مغایرت دارد و در اساسنامه نیز تصریحی به برگزاری جلسات خارج از وقت اداری ندارد و ماده 19 اساسنامه که عضویت در هیأت رئیسه را تمام وقت نمی داند لذا ابطال عبارت هیأت رئیسه از ماده 19 اساسنامه را درخواست دارم؛ * طرف شکایت به طور خلاصه پاسخ داده است:

برخی از وظایف هیأت رئیسه جنبه دفعه واحده دارد و مستمر نیست؛ با توجه به ترکیب اعضاء هیأت رئیسه ملاحظه می شود بعضی از اعضاء از جمله نمایندگان منتخب هیأت های استانی و باشگاه های ورزشی و فدراسیون ورزش دانش آموزی به تبع مسؤولیت و سمت خود در هیأت ها و باشگاه ها و فدراسیون صرفاً برای شرکت در جلسات هیأت رئیسه و اعلام نظر دعوت می شوند و اساساً مسؤولیت دیگری ندارند؛ یک نفر عضو هیأت علمی دانشگاه نیز صرفاً برای شرکت در جلسات هیأت رئیسه و اعلام نظر دعوت می شود و تمام وقت بودن عضویت وی در هیأت رئیسه با عضویت وی در هیأت علمی دانشگاه منافات پیدا می کند؛ تفویض بخشی از اختیارات اقتضای تمام وقت تلقی کردن سمت نائب رئیس را ندارد؛ ممنوعیت تصدی هم زمان عضویت در هیأت مدیره شرکت های خصوصی و عهده دار بودن مشاغل دولتی به دلیل حجم وظایف و اختیارات اعضاء هیأت مدیره شرکت های خصوصی نیست بلکه به دلیل پیشگیری از تعارض منافع و سوء استفاده از اقتدارات

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال مواد 3 و 8 و 11 آیین نامه اجرایی بند ک تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه 1401 به شماره 125540 مورخ 1401/7/17 از تاریخ تصویب

* شاکی دادخواستی به طرفیت نهاد ریاست جمهوری به خواسته فوق‌الذکر به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر مقرر شکایت به قرار زیر می‌باشد:

اداره اوقاف و امور خیریه ورامین
با سلام و احترام، بازگشت به نامه شماره 99/25325 مورخ 99/4/3 آن اداره، با عنایت بند 13/2 ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه با شماره 1083984 قرار گرفتن تصویر متوفی، به صورت لیزری و با کنده کاری بر روی سنگ قبر در صحن‌های امامزادگان و بقاع متبرکه ممنوع می‌باشد.

معاون فرهنگی و اجتماعی اوقاف و امور خیریه استان تهران
ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه
13/2. قرار گرفتن تصویر متوفی به صورت لیزری و با کنده کاری بر روی سنگ قبر در صحن‌های امامزادگان (ع) و بقاع متبرکه ممنوع می‌باشد اما در آرامستان‌های خارج از بقاع متبرکه با در نظر گرفتن شرایط منطقه، تصمیم‌گیری به عهده کمیته استان می‌باشد.

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر مقرر شکایت:

1- در بند 6 سازمان راهبردی احیاء بهسازی و نوسازی و توانمندسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری سکونت گاه غیر رسمی تعریف شده و کاملاً مشخص شده است ولی مواردی که در ماده 13 آیین‌نامه استثناء شده است کاملاً مغایر با تعریف موصوف می‌باشد و برخلاف هدف قانونگذار بوده و قلمرو اجرایی بند ک تبصره 11 مذکور را محدود نموده است.

2- مطابق مواد 8 و 11 آیین‌نامه مذکور برخی از اشخاص محروم از امتیازات بند ک تبصره 11 مذکور شده‌اند در حالی که این استثنائات در قانون مذکور مورد حکم قرار نگرفته و استثنائات و محدودیت‌های آن صرفاً در حدود صلاحیت قانون‌گذار می‌باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

طرف شکایت نیز تا زمان تهیه گزارش پاسخی را ارائه ننموده است.
پرونده شماره هـ/ت 0200069، هـ/ت 0200110 مبنی بر درخواست ابطال مواد 3، 8 و 11 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور (مصوبه شماره 125540/ت/60010 هـ مورخ 1401/7/17 هیأت وزیران) از تاریخ تصویب در جلسه مورخ 1402/4/25 هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیأت با اکثریت قریب به اتفاق آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

اولاً بر اساس بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور مقرر گردیده: «به وزارت راه و شهرسازی اجازه داده می‌شود اراضی در مالکیت خود را با اولویت سکونتگاه‌های غیررسمی که قبل از سال 1394 به تصرف اشخاص درآمدی است و بر اساس طرح‌های مصوب شهری ساخت و ساز صورت گرفته است و در حال بهره‌برداری می‌باشد را به مالکین اعیانی واگذار نماید. آیین‌نامه اجرائی این بند سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.» لذا تصویب آیین‌نامه اجرایی این بند بنا به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در صلاحیت هیأت وزیران بوده که آیین‌نامه مذکور نیز به همین ترتیب به تصویب رسیده است.

ثانیاً با عنایت به قید «مالکین اعیانی» در بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور، مواردی از قبیل ساختمان‌های پیش‌ساخته، دیوارکشی، غرس اشجار و زراعت در شمول اراضی تصرفی موضوع این بند قرار نمی‌گیرد و اراضی که در آنها بنای ساختمان با مصالح با دوام احداث گردیده در شمول این دسته اراضی قرار دارند و هدف مقرر گذار از تصویب ماده 3 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور جلوگیری از واگذاری بی‌جهت و سوء استفاده از مفاد بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور می‌باشد.

ثالثاً با عنایت به اینکه هدف قانونگذار از واگذاری اراضی دولتی براساس بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور عمل به وظیفه تامین مسکن افراد از سوی دولت و تعیین تکلیف سکونتگاه‌های تصرفی غیررسمی و جلوگیری از آثار سوء اجتماعی، سیاسی و فرهنگی ناشی از بلاتکلیفی سکونتگاه‌های مذکور بوده و بر این اساس شرایط خاص و سهل تری نسبت به سایر موارد جهت واگذاری اراضی موضوع این بند، مورد حکم قانونگذار قرار گرفته، لذا در اجرای این بند می‌بایست به قدر متیقن اکتفا نمود و ماده 8 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور در راستای همین امر مقرر داشته: «هر یک از متصرفین صرفاً نسبت به یک قطعه زمین امکان بهره‌مندی از این آیین‌نامه را دارند.»

* شاکی دادخواستی به طرفیت اداره کل اوقاف و امور خیریه استان تهران به خواسته ابطال نامه شماره 279167/99 مورخ 99/4/9 و بند 13/2 ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر مقرر شکایت به قرار زیر می‌باشد:

نامه شماره 279167/99 مورخ 99/4/9
اداره اوقاف و امور خیریه ورامین
با سلام و احترام، بازگشت به نامه شماره 99/25325 مورخ 99/4/3 آن اداره، با عنایت بند 13/2 ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه با شماره 1083984 قرار گرفتن تصویر متوفی، به صورت لیزری و با کنده کاری بر روی سنگ قبر در صحن‌های امامزادگان و بقاع متبرکه ممنوع می‌باشد.

معاون فرهنگی و اجتماعی اوقاف و امور خیریه استان تهران
ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه
13/2. قرار گرفتن تصویر متوفی به صورت لیزری و با کنده کاری بر روی سنگ قبر در صحن‌های امامزادگان (ع) و بقاع متبرکه ممنوع می‌باشد اما در آرامستان‌های خارج از بقاع متبرکه با در نظر گرفتن شرایط منطقه، تصمیم‌گیری به عهده کمیته استان می‌باشد.

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر مقرر شکایت:

شاکی عدم شناسایی قبور توسط بستگان بیسواد و نیز خلاف قانون و شرع بودن این تصمیم را جهت ابطال مقرر ذکر کرده است.
* در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر کل اوقاف و امور خیریه استان تهران به‌موجب لایحه شماره 932613 مورخ 1400/10/18 به طور خلاصه توضیح داده است که:

طرف شکایت اعلام داشته ممنوعیت مورد نظر فقط در مورد تصاویر لیزری و کنده‌کاری شده در صحن بقاع است!!! و لزوم این امر با توجه به پیشینه فرهنگی و دینی مردم، خواست کاربران بوده است و دفن کنندگان ملزم به پذیرش ضوابط اوقاف، هستند.

* در خصوص ادعای مغایرت مصوبه با شرع، قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره 33673/102 مورخ 1401/8/10 اعلام کرده است که:
اطلاق بند مورد شکایت نسبت به مواردی که ذی نفعان اجازه معتبر مطلق داشته‌اند و نیز مواردی که مشمول اوقاف عامه است که مردم می‌توانند در آن محل صاحب قبر بوده و در آن تصرفات داشته باشند، در خصوص مواردی که شرعاً مجاز است خلاف موازین شرع شناخته نشد. مگر آنکه اختیار ویژه‌ای از ناحیه ولایت امر برای وضع چنین محدودیتی وجود داشته باشد.

* پرونده کلانسه 0200064 با خواسته ابطال نامه شماره 279167/99 مورخ 1399/4/9 و بند 13/2 ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه در جلسه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی برگزار و اعضای هیأت تخصصی به شرح آتی رأی صادر کردند:

رأی هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری

نظر به اینکه دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره 102/33673 مورخ 1401/8/10 اعلام داشته که بر اساس نظر فقهای معظم شورای نگهبان اطلاق بند مورد شکایت نسبت به مواردی که ذی‌نفعان اجازه معتبر مطلق داشته‌اند و نیز مواردی که مشمول اوقاف عامه است که مردم می‌توانند در آن محل صاحب قبر بوده و در آن تصرفات داشته باشند در خصوص مواردی که شرعاً مجاز است خلاف موازین شرع شناخته نشد و با عنایت به اینکه واگذاری قبور در محوطه امامزادگان در چارچوب ضوابط ابلاغی سازمان اوقاف و قرارداد واگذاری قبر صورت می‌پذیرد و اشخاص با رعایت این ضوابط و قرارداد می‌توانند اقدام به خرید قبر کنند بنابراین و با التفات به موارد مذکور و همچنین حکم مقرر در تبصره 2 ماده 84 و ماده 87 قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال 1392 مبنی بر لزوم تبعیت هیأت‌های تخصصی و عمومی از نظر فقهای معظم شورای نگهبان و اینکه مقرر مقرر شکایت (نامه شماره 279167/99 مورخ 1399/4/9 و بند 13/2 ابلاغیه نحوه واگذاری و تعیین قیمت قبور در بقاع متبرکه) مغایرتی با قانون ندارد، در نتیجه مستنداً به بند «ب» ماده 84 قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال 1392 رأی به رد شکایت صادر و اعلام می‌شود. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس ارزشمند یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری
دکتر زین‌العابدین تقوی

هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: هـ/ت 0200069 - 0200110
* شماره دادنامه سیلور: 1137780 - 140231390001129635 تاریخ: 1402/05/03
* شاکی: آقای امید یاهو
* طرف شکایت: نهاد ریاست جمهوری

مساحت زمین تصرفی قابل واگذاری به قیمت منطقه‌ای یا تمام شده

قیمت کاهش یک متر مربع تصرفی	بیشتر از ششصد میلیون (600000000) ریال	بیشتر از چهارصد میلیون (400000000) ریال و کمتر از ششصد میلیون (600000000) ریال	بیشتر از سیصد میلیون (300000000) ریال و کمتر از چهارصد میلیون (400000000) ریال	بیشتر از دویست میلیون (200000000) ریال و کمتر از سیصد میلیون (300000000) ریال	بیشتر از یکصد میلیون (100000000) ریال کمتر از دویست (200000000) ریال	کمتر از یکصد میلیون (100000000) ریال
مساحت زمین تصرفی قابل واگذاری به قیمت منطقه‌ای یا تمام شده	تا 20 متر مربع	تا 40 متر مربع	تا 60 متر مربع	تا 90 متر مربع	تا 150 متر مربع	تا 200 متر مربع

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر مقرر شده شکایت:

اراضی ملی داخل محدوده شهرها و شهرک‌ها به دلیل اینکه تفصیل و ترتیب استفاده از که اراضی ملی هم شامل آنهاست طبق اصل 45 قانون اساسی بموجب قانون خاص تعیین می‌شود و در بند ک تبصره 11 قانون بودجه سال 1401 صرفاً اجازه واگذاری اراضی در مالکیت وزارت راه و شهرسازی داده شده است و مجوز تصویب آیین‌نامه اجرایی در همین محدوده واگذاری اراضی در مالکیت وزارت راه و شهرسازی را داده است لیکن هیأت وزیران برخلاف اصل 45 قانون اساسی و فراتر از اختیارات مندرج در بند مرقوم در خصوص کلیه اراضی ملی و دولتی خارج از محدوده شهرها و شهرک‌ها به دلیل تصور مالکیت مطلق وزارت راه و شهرسازی بر این اراضی برخلاف نص ماده 8 قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و ماده 6 قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن اراضی در مالکیت دولت ولی با نمایندگی وزارت راه و شهرسازی به دلیل اینکه وزارت راه و شهرسازی مالک این اراضی نیست مالک اصلی دولت جمهوری اسلامی ایران است و وزارت راه و شهرسازی صرفاً نماینده دولت است بنابراین اجازه فروش املاک ملی بموجب آیین‌نامه اجرایی در اجرای بند ک تبصره 11 قانون بودجه سال 1401 مغایر اصل 45 قانون اساسی و ماده 8 قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و ماده 6 قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن بوده و درخواست ابطال آن مورد استدعاست.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

علیرغم ابلاغ دادخواست و ضامنه آن پاسخی از ناحیه طرف شکایت واصل نشده است.

پرونده شماره هـ ت/02000666 مبنی بر درخواست ابطال اطلاق بند 7 ماده 1 و ماده 12 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور (مصوبه شماره 125540/ت/60010 هـ مورخ 1401/7/17 هیأت وزیران) در جلسه مورخ 1402/4/25 هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیأت با اکثریت آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

اولاً بر اساس بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور مقرر گردیده: «به وزارت راه و شهرسازی اجازه داده می‌شود اراضی در مالکیت خود را با اولویت سکونتگاه‌های غیررسمی که قبل از سال 1394 به تصرف اشخاص درآمده است و بر اساس طرحهای مصوب شهری ساخت و ساز صورت گرفته است و در حال بهره‌برداری می‌باشد را به مالکین اعیانی واگذار نماید. آیین‌نامه اجرائی این بند سه ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.» لذا تصویب آیین‌نامه اجرایی این بند بنابه پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در صلاحیت هیأت وزیران بوده که آیین‌نامه مذکور نیز به همین ترتیب به تصویب رسیده است. ثانیاً براساس اصل 45 قانون اساسی مقرر گردیده: «انفال و ثروت‌های عمومی از قبیل زمین‌های موات یا رها شده، معادن، دریاها، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و سایر آب‌های عمومی، کوه‌ها، دره‌ها، جنگل‌ها، نیزارها، بیشه‌های طبیعی، مراتعی که حریم نیست، ارث بدون وارث و اموال مجهول‌المالک و اموال عمومی که از غاصبین مسترد می‌شود، در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید. تفصیل و ترتیب استفاده از هر یک را قانون معین می‌کند.» لذا انفال آن دسته از اراضی است که در اختیار دولت است و نه در مالکیت دولت در حالی که اراضی موضوع بند (ک) تبصره 11

ثالثاً بر اساس ماده یک قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب 1387 مقرر گردیده: «به منظور تأمین مسکن و سهولت دسترسی فاقدین مسکن به ویژه گروه‌های کم درآمد به خانه مناسب، ارتقاء کیفی و کمی مسکن تولیدی کشور، حمایت از سرمایه‌گذاری در امر تولید مسکن با استفاده از فناوریهای نوین و تولید صنعتی مسکن، بهسازی و نوسازی بافتهای فرسوده شهری و سکونتگاههای غیر رسمی و مقاوم‌سازی واحدهای مسکونی موجود، دولت موظف است از طریق حمایت‌های لازم از قبیل تأمین زمین مناسب و کاهش یا حذف بهای زمین از قیمت تمام شده مسکن، تأمین تسهیلات بانکی ارزان قیمت، اعمال معافیت‌های مالیاتی و تأمین سایر نهادهای مورد نیاز بخش مسکن در چهارچوب مفاد این قانون، تدوین نظامات و مقررات ملی ساخت و ساز و اعمال نظارت بر تحقق آنها و افزایش ظرفیت سرمایه‌گذاری در بخش تولید و عرضه مسکن با هدف تأمین مسکن برای فاقدین مسکن (جهت هر خانوار یک بار) با رعایت مقررات ملی ساختمان و الگوی مصرف مسکن و اصول شهرسازی و معماری اقدام نماید.» لذا بر اساس این ماده از جمله اهداف اجرای قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب 1387 و همچنین بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور، تأمین مسکن و سهولت دسترسی فاقدین مسکن به ویژه گروه‌های کم درآمد به خانه مناسب می‌باشد و در ماده یک قانون مذکور نیز قید «جهت هر خانوار یک بار» تصریح گردیده است. بدین ترتیب قوانین مذکور جنبه حمایتی داشته و می‌بایست امکانات به نحو عادلانه در اختیار اقشار مختلف جامعه قرار گیرد و این امر مستلزم جلوگیری افراد از برخورداری از امتیازات مضاعف است. بر این اساس به موجب ماده 11 آیین‌نامه معترض‌عنه مقرر گردیده: «افرادی می‌توانند از امتیاز موضوع این آیین‌نامه استفاده نمایند که خود یا همسر آنها از دولت یا موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی زمین یا واحد مسکونی دریافت نکرده باشند.» و این امر در راستای تأمین هدف قانونگذار از تصویب قوانین مذکور صورت گرفته است.

بنابه مراتب مذکور مواد 3، 8 و 11 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور (مصوبه شماره 125540/ت/60010 هـ مورخ 1401/7/17 هیأت وزیران) مغایرتی با مواد قانونی مورد استناد شاکی نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع صدور آن نبوده و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب 1402 ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رییس محترم دیوان عدالت اداری یا 10 نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده 93 قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود

رئیس هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری سعید کریمی

هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: هـ ت/02000666

شماره دادنامه سیلور: 140231390001162104 تاریخ: 1402/05/08

* شاکی: خانم زینب شکری با وکالت سجاد جزینی زاده

* طرف شکایت: نهاد ریاست جمهوری

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال اطلاق بند 7 ماده 1 و ماده 12 آیین‌نامه اجرایی بند ک تبصره 11 قانون بودجه 1401 مصوب هیأت وزیران

* شاکی دادخواستی به طرفیت نهاد ریاست جمهوری به خواسته ابطال اطلاق بند 7 ماده 1 و ماده 12 آیین‌نامه اجرایی بند ک تبصره 11 قانون بودجه 1401 مصوب هیأت وزیران به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر مقرر شد شکایت به قرار زیر می‌باشد:

آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره (11) ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور

ماده 1- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

7- اراضی تصرفی: اراضی دولتی واقع در محدوده یا حریم شهرها و شهرک‌ها که در مالکیت وزارت اس‌سازمان/شرکت که توسط اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی قبل از تاریخ 1394/1/1 تصرف و در آن بنا احداث و در حال بهره‌برداری می‌باشد.

ماده 12- اراضی موضوع این آیین‌نامه به افراد واجد شرایط تا سقف مندرج در جدول زیر به قیمت منطقه ای و مازاد بر آن به قیمت کارشناسی روز واگذار می‌شود. وزارت موظف است در خصوص احراز قیمت روز اراضی مورد واگذاری نظارت نماید.

بخشنامه شماره 53/028/460353 مورخ 1400/4/19

مدیریت محترم امور اراضی استان ...

نظر به سوالات برخی از مدیریتهای امور اراضی در خصوص بند ۸ تبصره ۸ ماده واحده قانون بودجه سال 1400 ضمن ارسال تصویر نامه شماره 3000/211/9037 مورخ 1400/1/29 دادستان محترم عمومی و انقلاب مرکز استان زنجان و ضمیمه پیوست و نامه شماره 9001/161/612 مورخ 1400/4/14 دادستان عمومی و انقلاب شهرستان دماوند عنوان دادستان عمومی و انقلاب تهران به اطلاع می‌رساند: بر اساس بند مذکور، اجرای ماده 4 قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیر مجاز ... در سال 1400 صرفاً در محدوده شهرها و روستاها مجاز اعلام شده است لذا بند (ل) تبصره ۸ ماده واحده قانون بودجه سال 1400 به عنوان آخرین اراده قانونگذار ملاک عمل می‌باشد که بر این اساس واگذاری تأسیسات زیربنایی مانند آب، برق، گاز اعم از دائم یا غیردائم در خارج از محدوده شهرها، شهرکها و روستاهای دارای طرح هادی مصوب با رعایت ماده 8 الحاقی قانون حفظ کاربری امکانپذیر است. مستدعی است ترتیبی اتخاذ فرمایید تا به منظور آگاه‌سازی و کاهش مکاتبات، مراتب به دستگاه‌های ذیربط اعلام گردد. لازم به یادآوری است توسط برخی دستگاهها به (لایحه بودجه) استناد می‌گردد، در حالیکه پس از ایراد شورای محترم نگهبان، نهایتاً (قانون بودجه) بدین نحو اصلاح و ابلاغ شده است.

اصغر رفیعی - مدیر کل دفتر حفظ کاربری اراضی کشاورزی
* دلایل شاکی برای ابطال مقررره مورد شکایت:

مدیر کل دفتر حفظ کاربری اراضی کشاورزی در سازمان امور اراضی کشور در بخشنامه شماره 53/028/460353 مورخ 1400/4/19 اینچنین اعلام داشته است: «اجرای ماده 4 قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیر مجاز ... در سال 1400 صرفاً در محدوده شهرها و روستاها مجاز اعلام شده است لذا بند (ل) تبصره ۸ ماده واحده قانون بودجه سال 1400 به عنوان آخرین اراده قانونگذار ملاک عمل می‌باشد که بر این اساس واگذاری تأسیسات زیربنایی مانند آب، برق، گاز اعم از دائم یا غیر دائم در خارج از محدوده شهرها، شهرکها و روستاهای دارای طرح هادی مصوب، با رعایت ماده 8 الحاقی قانون حفظ کاربری امکان‌پذیر است. این در حالی است که؛

اولاً - در ماده (4) قانون صداراشاره اینچنین اعلام شده است: «دستگاههای مسئول موضوع این قانون می‌توانند، نسبت به برقراری انشعابهای غیر دائم خدمات عمومی موضوع این قانون مطابق با تعرفه مربوطه، تا تعیین تکلیف قانونی از سوی مراجع ذی صلاح، اقدام نمایند.

تبصره 1- در صورت عدم جلوگیری از ساخت و سازهای غیر مجاز و یا عدم تعیین تکلیف قانونی مستحذات غیر مجاز طی سه سال از تاریخ ابلاغ این قانون، حسب مورد با دستگاه مسئول در امر ساخت و سازهای غیر مجاز مطابق با ماده (3) قانون حفظ کاربری اراضی و زراعی و باغها مصوب 1374/3/31 و اصلاحات بعدی آن رفتار می‌شود.

ثانیاً - بند (ل) از تبصره ۸ قانون بودجه سال 1400، در خصوص ماده قانونی یاد شده اعلام داشته است: دستگاههای مسئول موضوع این قانون می‌توانند در سال 1400 نسبت به برقراری انشعابهای غیردائم خدمات عمومی موضوع این قانون مطابق با تعرفه مربوط در محدوده شهرها و روستاها تا تعیین تکلیف قانونی از سوی مراجع ذی صلاح اقدام نمایند.» که این موضوع در بند (ی) تبصره 15 قانون بودجه سال 1401 نیز تکرار شده است.

به عبارت دیگر، در ماده (4) قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیر مجاز از آب، برق، تلفن، فاضلاب و گاز، اولاً - اعطای انشعابات غیر دائم مشروط به هیچ یک از قوانین و مقررات دیگر نشده است. ثانیاً سقف زمانی نیز برای خاتمه اختیار دستگاههای مسئول جهت اعطای انشعابات غیر دائم قائل نگردیده است. ثالثاً - بند (ل) از تبصره (8) قانون بودجه سال 1400 و بند (ی) تبصره 15 قانون بودجه سال 1401 نیز صرفاً به نحوه محاسبه تعرفه مربوط اشاره داشته و در آن حکمی راجع به تعیین محدوده مکانی شمول ماده (4) قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیر مجاز از آب، برق، تلفن، فاضلاب و گاز قید نشده است.

از این رو، بخشنامه سازمان امور اراضی کشور به شماره 53/028/460353 مورخ 1400/4/19 (به شرح فوق) مغایر با مفاد ماده (4) قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیر مجاز از آب، برق، تلفن، فاضلاب و گاز و خارج از حدود اختیارات واضع تشخیص و ابطال آن در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به صورت فوق العاده و خارج از نوبت از تاریخ تصویب مورد تقاضا می‌باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

طرف شکایت با وصف ابلاغ از ارسال پاسخ تا لحظه نگارش گزارش استنکاف نموده است. پرونده شماره هـ ت/0200062 مبنی بر درخواست ابطال بخشنامه شماره 53/028/460353 مورخ 1400/4/19 مدیر کل دفتر حفظ کاربری اراضی کشاورزی سازمان امور اراضی کشور وزارت جهاد کشاورزی در جلسه مورخ 1402/4/18 هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرارگرفت و اعضای محترم هیأت با اکثریت آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور اراضی تحت مالکیت وزارت راه و شهرسازی و بدین ترتیب انفال از موضوع این ماده خروج موضوعی دارند. بر اساس بند 7 ماده یک آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور نیز اراضی تصرفی موضوع این آیین‌نامه بدین نحو تعریف گردیده‌اند: «اراضی تصرفی: اراضی دولتی واقع در محدوده یا حریم شهرها و شهرکها که در مالکیت وزارت/سازمان/شرکت که توسط اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی قبل از تاریخ 1394/1/1 تصرف و در آن بنا احداث و در حال بهره‌برداری می‌باشد.»، لذا در این بند نیز قید «در مالکیت» مورد تصریح قرار گرفته و به طور کلی انفال موضوع اصل 45 قانون اساسی از تعریف مذکور در این بند خارج هستند.

ثالثاً با عنایت به اینکه اراضی موضوع بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور و آیین‌نامه اجرایی آن جزء اراضی تصرفی و در تصرف اشخاص حقیقی و حقوقی قرار دارد، لذا امکان واگذاری این اراضی از طریق برگزاری مزایده امکان‌پذیر نمی‌باشد. لازم به ذکر است بر اساس ماده 13 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور مقرر گردیده: «در صورتی که متصرفان اراضی موضوع این آیین‌نامه واجد شرایط لازم نباشند اراضی تصرفی با رعایت نصاب مقرر به قیمت کارشناسی واقعی روز به آنها واگذار می‌شود.» بدین ترتیب هدف قانونگذار از واگذاری اراضی دولتی براساس بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور اساساً فروش اموال دولتی نبوده تا قیمت اراضی موضوع واگذاری از طریق مزایده و یا تعییت قیمت کارشناسی روز صورت گیرد بلکه هدف از این بند عمل به وظیفه تامین مسکن افراد از سوی دولت و تعیین تکلیف سکونتگاه‌های تصرفی غیررسمی بوده و نحوه تعیین قیمت این اراضی نیز به موجب قسمت اخیر بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور بر اساس ساز و کار تعیین شده در ماده 12 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور در صلاحیت هیأت وزیران قرار دارد.

رابعاً بر اساس ماده 6 قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن اصلاحی مصوب 1390 نیز مقرر گردیده: «وزارت راه و شهرسازی موظف است نسبت به مطالعه و مکان‌یابی جهت تأمین اراضی مورد نیاز در قالب انواع طرحهای توسعه شهری به صورت متصل (یا اولویت توسعه درونی)، منفصل (ایجاد مجتمع‌های مسکونی، شهرکها و شهرهای جدید) و همچنین توسعه سکونتگاههای موجود در پهنه سرزمین با رعایت ضوابط و مقررات شهرسازی اقدام نماید. کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی که صد درصد (100%) سرمایه و سهام آنها متعلق به دولت می‌باشد مکلفند نسبت به واگذاری رایگان اراضی در اختیار خود که در چهارچوب مکان‌یابی‌های موضوع این قانون واقع می‌گردند به استثناء مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست به وزارت راه و شهرسازی حسب درخواست وزارتخانه مذکور با فوریت اقدام نمایند.»، لذا بر اساس این ماده قانونی به دولت اجازه داده شده تا نسبت به تعیین تکلیف سکونتگاه‌های غیررسمی اقدام نماید.

بنابه مراتب مذکور بند 7 ماده 1 و ماده 12 آیین‌نامه اجرایی بند (ک) تبصره 11 ماده واحده قانون بودجه سال 1401 کل کشور (مصوبه شماره 125540/ت/60010 هـ مورخ 1401/7/17 هیأت وزیران) مغایرتی با مواد قانونی مورد استناد شاکی نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع صدور آن نبوده و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب 1402 ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس محترم دیوان عدالت اداری یا 10 نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده 93 قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود. رئیس هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری سعید کریمی

هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: هـ ت/0200062

شماره دادنامه سیلور: 140231390001165363 تاریخ: 1402/05/08

* شاکی: سازمان بازرسی کل کشور

* طرف شکایت: سازمان امور اراضی

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره 53/028/460353

مورخ 1400/4/19 مدیر کل دفتر حفظ کاربری اراضی کشاورزی سازمان امور اراضی کشور

* شاکی دادخواستی به طرفیت سازمان امور اراضی به خواسته ابطال بخشنامه شماره 53/028/460353 مورخ 1400/4/19 مدیر کل دفتر حفظ کاربری اراضی کشاورزی سازمان امور اراضی کشور به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقررره مورد شکایت به قرار زیر می‌باشد:

رای هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

اولاً براساس بند (ل) تبصره ۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مقرر گردیده: «براساس ماده (۴) قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیرمجاز از آب، برق و تلفن، فاضلاب و گاز مصوب ۱۳۹۶/۳/۱۰ دستگاههای مسؤول موضوع این قانون می‌توانند، در سال ۱۴۰۰ نسبت به برقراری انشعاب‌های غیردائم خدمات عمومی موضوع این قانون مطابق با تعرفه مربوط در محدوده شهرها و روستاها، تا تعیین تکلیف قانونی از سوی مراجع ذیصلاح، اقدام نمایند.» این حکم عیناً در بند (ی) تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور نیز تکرار گردیده است.

ثانیاً بر اساس ماده ۴ قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیرمجاز از آب، برق و تلفن، فاضلاب و گاز مصوب ۱۳۹۶/۳/۱۰ مقرر گردیده: «دستگاههای مسؤول موضوع این قانون می‌توانند، نسبت به برقراری انشعاب‌های غیردائم خدمات عمومی موضوع این قانون مطابق با تعرفه مربوطه، تا تعیین تکلیف قانونی از سوی مراجع ذیصلاح، اقدام نمایند.»

ثالثاً بر اساس ماده ۸ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها اصلاحی مصوب ۱۳۹۰ مقرر گردیده: «صدور هرگونه مجوز یا پروانه ساخت و تأمین و واگذاری خدمات و تأسیسات زیربنایی مانند آب، برق، گاز و تلفن از سوی دستگاههای ذیربط در اراضی زراعی و باغها موضوع ماده (۱) این قانون توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، استانداریها، شهرداریها و سایر مراجع ذیربط صرفاً پس از تأیید کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این قانون مبنی بر ضرورت تغییر کاربری مجاز خواهد بود. متخلف از این ماده برابر مقررات ماده (۳) این قانون مجازات خواهد شد.»

بنابه مراتب مذکور و با عنایت به اینکه بر اساس بند (ل) تبصره ۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور و بند (ی) تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور محدوده جغرافیایی اعطای انشعابات غیردائم خدمات عمومی (شهرها و روستاها) تعیین گردیده و محدوده شهرها و روستاهای کشور نیز به موجب طرح‌های جامع و طرح‌های هادی تعیین گردیده است و امکان برقراری انشعابات مذکور در خارج از این محدوده به لحاظ قانونی امکان‌پذیر نمی‌باشد و جهت برقراری انشعابات آب، برق و تلفن، فاضلاب و گاز در محدوده روستاها رعایت مفاد ماده ۸ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها اصلاحی مصوب ۱۳۹۰ نیز ضروری است، لذا بخشنامه شماره ۴۶۰۳۵۳/۰۲۸/۵۳ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۹ مدیر کل دفتر حفظ کاربری اراضی کشاورزی سازمان امور اراضی کشور و وزارت جهاد کشاورزی منطبق با قوانین و مقررات مذکور صادر گردیده و مغایرتی با مواد قانونی مورد استناد شاکي نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع صدور آن نبوده و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده ۸۴ قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب ۱۴۰۲ ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس محترم دیوان عدالت اداری یا ۱۰ نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده ۹۳ قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود.

رئیس هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری سعید کریمی

هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: هت/ 0200036

* شماره دادنامه سیلور: 140231390001167873 تاریخ: 1402/05/08

* شاکي: آقایان علیرضا ظریفی و عباس ظریفی

* طرف شکایت: وزارت راه و شهرسازی

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۹۲ آیین رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی مهندسی ساختمان به شماره ۳۰۷۹۵/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۴۰۰/۳/۱

* شاکي دادخواستی به طرفیت وزارت راه و شهرسازی به خواسته ابطال ماده ۹۲ آیین رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی مهندسی ساختمان به شماره ۳۰۷۹۵/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۴۰۰/۳/۱ به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر در شکایت به قرار زیر می‌باشد:

ماده ۹۲ آیین رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی مهندسی ساختمان:

در صورتی که اجرای حکم شورای موجب محرومیت موقت استفاده از پروانه اشتغال به کار شود متناسب با زمان محرومیت ظرفیت اشتغال بکار محکوم‌علیه کاهش خواهد یافت کاهش ظرفیت اشتغال به کار توسط رئیس سازمان استان یا رئیس سازمان کاردانی استان مطابق ماده ۸۸ راجع به حکم محکومیت قطعی انتظامی این آیین رسیدگی اعمال خواهد شد.

* دلایل شاکي برای ابطال مقرر در مورد شکایت:

طبق ماده ۱۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان - هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوقدان به معرفی رئیس دادگستری استان و دو تا چهار نفر مهندس خوشنام که به معرفی هیأت مدیره و با حکم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسان ساختمان برای مدت سه سال منصوب می‌شوند خواهد بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است. رسیدگی بدوی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه‌ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردانهای فنی به عهده شورای یاد شده است. چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازاتهای انضباطی و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی نظام مهندسی در آیین‌نامه اجرایی تعیین می‌شود.

طبق ماده ۴۲ قانون مذکور تهیه آیین‌نامه اجرایی بر عهده وزارت مسکن و شهرسازی است و براساس ماده ۱۳ آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده ۴۲ قانون ظرفیت اشتغال دارندگان پروانه اشتغال در رشته‌های مختلف و در هر استان به پیشنهاد نظام مهندسی استان و تصویب وزارت مسکن و شهرسازی تعیین می‌شود و طبق ماده ۲۵ آیین‌نامه اجرایی ناظر به ماده ۱۲۸۷ قانون مدنی پروانه اشتغال یک سند رسمی دولتی است و کلیه آثار و تبعات اسناد رسمی را دارا می‌باشد.

براساس ماده ۱۰۰ آیین‌نامه اجرایی در کلیه مواردی که آرای قطعی دایر بر محرومیت موقت استفاده از پروانه اشتغال باشد نظام مهندسی استان مربوط موظف است پروانه اشتغال عضو محکوم را اخذ و به سازمان مسکن و شهرسازی استان ارسال نماید که پروانه اشتغال تا پایان مدت محرومیت در سازمان مسکن و شهرسازی استان نگهداری می‌شود در نتیجه با توجه به اینکه پروانه اشتغال به کار یک سند رسمی است هیچ کسی نمی‌تواند خدشهای به آن وارد کند مگر به تجویز قانون. همچنین با مرور ماده ۱۷ قانون و مواد ۸۴ تا ۱۰۱ آیین‌نامه اجرایی در هیچ کجا مقررات بیان نشده که سهمیه مهندسان یعنی پروانه اشتغال به کار به‌صورت ماهیانه و یا به‌صورت بازه زمانی باشد و در مدت محرومیت صرفاً باید پروانه اشتغال به سازمان استان تحویل گردد و وزیر محترم در ماده نود و دو مجازات جدیدی وضع کرد و مغایر با ماده ۲۵ آیین‌نامه اجرایی می‌باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

اولاً شاکي ابطال ماده ۹۲ آیین رسیدگی را مبتنی بر مغایرت با قانون تقاضا نکرده است ثانیاً طبق ماده ۱۲۳ آیین‌نامه اجرایی در موارد سکوت یا ابهام در نحوه اجرای یا اعمال مواد آیین‌نامه یا دستورالعمل نظر وزیر راه و شهرسازی ملاک عمل می‌باشد و ماده مورد تقاضای مغایرتی با هیچ‌یک از قوانین ندارد.

* در خصوص ادعای مغایرت مصوبه با شرع، ادعای خلاف شرع بودن مصوبه نشده است. پرونده شماره هت/ 0200036 مبنی بر درخواست ابطال ماده ۹۲ آیین رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی مهندسی ساختمان ابلاغی تحت نامه شماره 02/100/30795 مورخ ۱۴۰۰/۳/۱ وزیر راه و شهرسازی در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۴/۱۸ هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیأت به اتفاق آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

اولاً بر اساس ماده ۴ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان اصلاحی مصوب ۱۳۹۰ مقرر گردیده: «از تاریخی که وزارت راه و شهرسازی با کسب نظر از وزارت کشور در هر محل حسب مورد اعلام نماید، اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به آن دسته از امور فنی در بخش‌های ساختمان و شهرسازی که توسط وزارت یاد شده تعیین می‌شود مستلزم داشتن صلاحیت حرفه‌ای است این صلاحیت در مورد مهندسان از طریق پروانه اشتغال به کار مهندسی و در مورد کاردانهای فنی و معماران تجربی از طریق پروانه اشتغال به کار کاردانی یا تجربی و در مورد کارگران ماهر از طریق پروانه مهارت فنی احراز می‌شود مرجع صدور پروانه اشتغال به کار مهندسی و پروانه اشتغال به کار کاردانی و تجربی وزارت راه و شهرسازی و مرجع صدور پروانه مهارت فنی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تعیین می‌گردد. شرایط و ترتیب صدور، تمدید، ابطال و تغییر مدارک صلاحیت حرفه‌ای موضوع این ماده و چگونگی تعیین، حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال دارندگان آنها در آیین‌نامه اجرایی این قانون معین می‌شود.»

ثانیاً بر اساس ماده ۱۳ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵ هیأت وزیران نیز مقرر گردیده: «ظرفیت اشتغال دارندگان پروانه اشتغال در رشته‌های مختلف و در هر استان به پیشنهاد نظام مهندسی استان و تصویب وزارت مسکن و شهرسازی تعیین می‌شود.» لذا تعیین ظرفیت اشتغال دارندگان پروانه اشتغال در صلاحیت وزیر راه و شهرسازی می‌باشد.

امور و فعالیتهای فنی و اداری فرودگاهها ایجاد ننماید، با رعایت مقررات مربوط به هواپیمایی کشوری و فرودگاهها متناسب با موضوع و طبیعت کار، به اشخاص حقیقی یا حقوقی اعم از عمومی (دولتی) یا خصوصی به اجاره و یا هر ترتیب معوض دیگر واگذار نماید و اجاره بها و حق استفاده متناسب دریافت نماید.

منظور از واگذاری و اجاره در این آیین نامه مطلقاً برقراری روابط استیجاری مقرر در قانون موجر و مستأجر و نظایر آن نبوده و حقوقی نظیر حق کسب و پیشه ایجاد نمی کند و از هر حیث تابع شرایط قرارداد و این آیین نامه و لایحه قانونی واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور است.

ماده ۲- اماکن و محلها و تأسیسات موضوع واگذاری و اجاره، باید منحصرأ به اموری تخصیص داده شود که با فعالیتها و نیازمندیهای هواپیمایی کشوری و فرودگاهها ارتباط داشته و موجب توسعه و ایجاد تسهیلات در امور هواپیمایی کشوری باشد و یا به تشخیص سازمان هواپیمایی کشوری، انجام امور مورد تقاضا در فرودگاه لازم و به مصلحت باشد برقراری سرویس تاکسیرانی و اتوبوسرانی و کرایه هر نوع اتومبیل در فرودگاه ممنوع است مگر با اجازه کتبی سازمان هواپیمایی کشوری و در این زمینه سازمان هواپیمایی کشوری با مشارکت شرکتهای واحد اتوبوسرانی و تاکسیرانی ادارات راهنمایی و رانندگی و پلیس راه در جهت ایجاد نظم صحیح تاکسیرانی و اتوبوسرانی و کرایه اتومبیل به نحوی که تأمین نیاز مسافران فرودگاه را بنماید تدابیر لازم را اتخاذ خواهند نمود. فروش سیار اشیاء در فرودگاهها ممنوع است.

ماده ۳- تشخیص رابطه فعالیت با امور و نیازمندی هواپیمایی کشوری و فرودگاهها و ضرورت و مصلحت واگذاری و اجاره محل و مکان و تأسیسات با هیأتی مرکب از پنج نفر موسوم به "هیأت تشخیص" است که اعضای آن برای مدت دو سال از طرف سازمان هواپیمایی کشوری تعیین می گردند. انتصاب مجدد این افراد برای یک دوره دو ساله دیگر بلامانع است.

ماده ۴- متقاضی باید تقاضای خود را شامل هویت کامل (نام و نام خانوادگی - اقامتگاه - شغل در صورتی که شخصیت حقوقی باشد نوع آن و در صورت لزوم خلاصه آگهی ثبت آن مندرج در روزنامه رسمی با قید این که متضمن آخرین تغییرات است) و اموری که برای انجام آنها درخواست واگذاری محل، تأسیسات یا زمین نموده با تعیین و اعلام:

الف - مشخصات کامل محل و تأسیسات مورد تقاضا.
ب - در صورتی که تقاضا زمین باشد، مقدار زمین مورد احتیاج و تعیین نوع ساختمان و تأسیساتی که در نظر دارد ایجاد نماید.
ج - برنامه و طرح مقدماتی کار.

د - هر گونه توضیحی که منظور و مقصود درخواست را کاملاً روشن نماید.
ه - ارائه هر گونه مدرکی که قادر بودن متقاضی را به انجام موضوع مورد تقاضا به طور اطمینان بخش برساند، ضوابط احراز توانایی متقاضی برابردستورالعملی خواهد بود که توسط سازمان هواپیمایی کشوری تنظیم و هیأت تشخیص ملزم به رعایت آن خواهد بود. با قید این که از مقررات این آیین نامه کاملاً آگاه بوده و متعهد و ملتزم به رعایت آن می باشد، در سه نسخه تنظیم و به سازمان هواپیمایی کشوری (فرودگاه مربوط) تسلیم نماید. این تقاضا در هیأت تشخیص مطرح و در صورت موافقت هیأت تشخیص و اعلام آن به فرودگاه مربوط، نسبت به انعقاد قرارداد و واگذاری محل یا تأسیسات اقدام خواهد شد. در صورت رد تقاضا از طرف "هیأت تشخیص" از متقاضی تا شش ماه پس از تاریخ رد، درخواست جدیدی نسبت به همان موضوع پذیرفته نمی شود.

ماده ۵ - سازمان هواپیمایی کشوری نسبت به تأمین آب، برق، تلفن، تهویه و سایر تأسیسات محل مورد واگذاری تعهدی ندارد، لکن در صورت استفاده از تسهیلات مذکور مستأجر یا استفاده کننده بایستی بهای هر یک را طبق تعرفه سازمانهای مربوط برابر تشخیص کنتور و در صورتی که نصب کنتور مقدور نباشد به تشخیص سازمان هواپیمایی کشوری پرداخت نماید.

ماده ۶ - واگذاری زمین به صورت اجاره حداقل برای مدتی خواهد بود که با استهلاک سرمایه ای که از طرف مستأجر یا استفاده کننده برای ایجاد ساختمانها و تأسیسات صرف می گردد متناسب باشد ولی به هر صورت، حداکثر مدت اجاره و استفاده از ۲۵ سال و در مورد اماکن ساختمانها و تأسیسات متعلق به سازمان هواپیمایی کشوری از پنج سال تجاوز نخواهد نمود.

ماده ۷- در انقضای مدت اجاره و استفاده کلیه ساختمانها و تأسیسات و اعیانی که مستأجر و استفاده کننده در محل موضوع واگذاری و مورد اجاره به هزینه خود ایجاد نموده است، متعلق به سازمان هواپیمایی کشوری خواهد بود و در هر حال در مدت اجاره و استفاده به هیچ وجه حق فروش و انتقال و واگذاری ساختمانها و تأسیسات و اعیانی احدائی را به هر نحو از انحاء به غیر ندارد مگر با رعایت مواد ۲ و ۴ این آیین نامه و کسب نظر سازمان هواپیمایی کشوری.

بنابه مراتب مذکور و با عنایت به اینکه بر اساس ماده ۹۲ دستورالعمل معترض عنه مجازات مضاعفی بر مهندس خاطی بار نمی گردد بلکه با توجه به وضعیت وی ناشی از محرومیت از استفاده از پروانه اشتغال، ظرفیت اشتغال وی کاهش می یابد و تعیین ظرفیت اشتغال در هر استان نیز بر اساس ماده ۱۳ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵ در صلاحیت وزیر راه و شهرسازی می باشد، لذا ماده ۹۲ آیین رسیدگی به تخلفات در شوراهای انتظامی مهندسی ساختمان ابلاغی تحت نامه شماره ۰۲/۱۰۰/۳۰۷۹۵ مورخ ۱۴۰۰/۳/۱ وزیر راه و شهرسازی مغایرتی با مواد قانونی مورد استناد شاکی نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع صدور آن نبوده و قابل ابطال نمی باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده ۸۴ قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب ۱۴۰۲ ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس محترم دیوان عدالت اداری یا ۱۰ نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده ۹۳ قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم گیری های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود.

رئیس هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری سعید کریمی

هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

* شماره پرونده: ه/ت/ ۰۲۰۰۳۲۳

* شماره دادنامه سیلور: ۱۴۰۲/۰۵/۰۴ تاریخ: ۱۴۰۲/۰۵/۰۴

* شاکی: آقای یعقوب محمدی

* طرف شکایت: معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب ۱۳۵۸ و مصوبه شماره ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ شورای عالی اداری

* شاکی دادخواستی به طرفیت معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری به خواسته ابطال آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب ۱۳۵۸ و مصوبه شماره ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ شورای عالی اداری به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر در مورد شکایت به قرار زیر می باشد:

مصوبه شماره ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ شورای عالی اداری

وزارت راه و ترابری - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شورای عالی اداری در یکصد و بیستمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۳ بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت راه و ترابری، به استناد بند ب ماده یک قانون برنامه سوم توسعه و در راستای بند ۲ مصوبه شماره ۱۱/۲۲۸۸ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۱ شورا، مبنی بر احصاء وظایف حاکمیتی سازمان هواپیمایی کشوری و تأکید مصوبه شماره ۶۰۷۵/دش مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۰ در خصوص انتقال وظایف از نوع تصدی و اجرایی سازمان هواپیمایی کشوری به شرکت فرودگاههای کشور تصویب نمود:

۱- کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیتهای مربوط به «هیأت تشخیص و تخلیه» مقرر در لایحه قانونی واگذاری و تخلیه اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب ۱۳۵۸ شورای انقلاب و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۱ شورای انقلاب، از سازمان هواپیمایی کشوری منتزع و به شرکت فرودگاههای کشور انتقال می یابد.

۲- وزارت راه و ترابری مسئول حسن اجرای این مصوبه بوده و گزارش آن را به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارائه می نماید.

حمید شرکاء - معاون رییس جمهور و دبیر شورای عالی اداری

آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب ۱۳۵۸/۰۹/۲۱

شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۵۸/۹/۲۱ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱۱۰۱/۲ مورخ ۱۳۵۸/۸/۲۸ وزارت راه و ترابری به استناد تبصره ماده ۱ لایحه قانونی واگذاری و تخلیه اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب شهریور ماه ۵۸ آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور را که زیر نظر سازمان هواپیمایی کشوری اداره و نگهداری می شوند، به شرح زیر در ۱۸ ماده و ۱ تبصره تصویب نمودند:

ماده ۱- سازمان هواپیمایی کشوری می تواند به تشخیص خود، اماکن و محلها و تأسیسات واقع در فرودگاههای کشور، اعم از زمین، ساختمان و تأسیسات را که تخصیص آنها به امور مذکور در ماده ۲ لطمه ای به امر بی خطری پرواز وارد نسازد و مانعی در انجام

حق تقدم خواهد داشت عدم تأديه دستمزد و هزینه کارشناسی از طرف مستأجر یا استفاده کننده مانع تجدید ارزیابی و تجدید نظر در میزان اجاره بها و حق استفاده نیست و در صورت امتناع مستأجر یا استفاده کننده از پرداخت، دستمزد و هزینه مذکور وسیله سازمان هواپیمایی کشوری پرداخت و از مستأجر یا استفاده کننده، دریافت می گردد.

ماده ۱۵- در تقاضا و قرارداد اجاره یا استفاده برای ایجاد یا تکمیل ساختمانها و تأسیسات باید مدتی تعیین و مستأجر یا استفاده کننده متعهد گردد که در ظرف مدت تعهدات خود را انجام دهد و چنانچه از انجام تمام یا قسمتی از تعهدات خود با وجود مهلتی که سازمان هواپیمایی کشوری متناسب با مدت اجاره و استفاده و ضرورت و اهمیت موضوع می دهد خودداری نماید سازمان هواپیمایی کشوری حق دارد قرارداد را فسخ و ساختمان و تأسیسات ناتمام را به نفع خود ضبط نماید و در هر حال مستأجر یا استفاده کننده مسئول پرداخت خساراتی است که از عدم رعایت مقررات این آیین نامه و یا عدم انجام تعهدات خود به سازمان هواپیمایی کشوری وارد ساخته است.

ماده ۱۶- در مورد اراضی و ساختمانها و تأسیساتی که قبل از تصویب این آیین نامه سازمان هواپیمایی کشوری یا اجاره و یا به هر ترتیب دیگر واگذار نموده است باید طبق مقررات این آیین نامه عمل شود.

ماده ۱۷- در هر مورد که مستأجر یا استفاده کنند در رابطه با اجرای این آیین نامه و قرارداد مربوط با هواپیمایی کشوری اختلافی پیدا کند "هیأت تشخیص" مرجع رسیدگی به اختلاف بوده و نظر "هیأت تشخیص" در مورد اختلاف برای طرفین قطعی است. در مورد تخلیه محل بر طبق لایحه قانونی واگذاری و تخلیه اماکن و محلها در فرودگاههای کشور اقدام می گردد.

ماده ۱۸- آن قسمت از آیین نامه اجاره و استیجار اراضی فرودگاههای کشوری مصوب ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ و کلیه مقرراتی که مغایر با این آیین نامه باشد ملغی است.
* دلایل شاکي برای ابطال مقررده مورد شکایت:

شورای انقلاب در جلسه ۱۳۵۸/۰۹/۲۱ مبادرت به تصویب آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور نموده است. متعاقب آن شورای عالی اداری در مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ مبادرت به تصویب غیرقانونی مصوبه شماره ۱۹۰۱/۱۶۳۲۵۵ نموده و در آن کلیه وظایف و اختیارات و مسئولیتهای مربوط به هیأت تشخیص و تخلیه مقرر در لایحه قانونی واگذاری و تخلیه اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب ۱۳۵۸ و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۸ را از سازمان هواپیمایی کشوری منتزع و به شرکت فرودگاههای کشور منتقل کرده است در حالی که هر گونه واگذاری و تغییر بهره بردار و حق استفاده از اراضی و املاک و ابنیه دولتی مستلزم تصویب هیأت وزیران آن هم در هر مورد می باشد و بنابراین مقررات آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب ۱۳۵۸ و مصوبه شماره ۱۹۰۱/۱۶۳۲۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ شورای عالی اداری که مغایر مقررات مواد ۶۹ و ۸۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ در مورد واگذاری می باشند خارج از حدود اختیارات بوده و غیرقانونی تلقی می گردند.
* در پاسخ به شکایت مذکور، معاونت حقوقی رئیس جمهور به موجب لایحه تقدیمی به طور خلاصه توضیح داده است که:

۱- با توجه به رأی قبلی شماره ۸۵۹ و ۸۶۰ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۸ رسیدگی به خواسته ابطال آیین نامه اجرایی مصوب شورای انقلاب مشمول ماده ۸۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری است؛

۲- مفاد مصوبه شورای عالی اداری صرفاً ناظر به انتقال وظایف و اختیارات هیأت تشخیص و تخلیه است در حالی که مقررات مورد استناد شاکي ناظر به واگذاری و تغییر بهره بردار است با این حال به موجب ابلاغیه شماره ۳۳۰۸۲/ت/۲۹۶۶ و وزیر عضو کمیسیون اقتصاد هیأت دولت با رعایت تصویب نامه شماره ۱۹۷۵۵/ت/۲۹۳۰۳ مورخ ۱۳۷۷/۵/۷ واگذاری اموال غیرمنقول سازمان هواپیمایی کشوری به شرکت فرودگاههای کشور در چارچوب وظایف تصدی گرانه موضوع مصوبه ۶۰۷۵/ش مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۳۰ شورای عالی اداری را تصویب کردند لذا انتقال اموال بر اساس قوانین و مقررات حاکم (قانون محاسبات عمومی) صورت گرفته است؛ همچنین مصوبه شورای عالی اداری در راستای صلاحیتهای مندرج در ماده ۱ قانون برنامه سوم توسعه به تصویب رسیده است؛

* پرونده کلاسه ۰۰۰۳۵۴۹ موضوع شکایت آقای یعقوب محمدی به طرفیت معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری با خواسته "ابطال آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور مصوب ۱۳۵۸ و مصوبه شماره ۱۹۰۱/۱۶۳۲۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ شورای عالی اداری" در جلسه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی مطرح و به شرح آتی اتخاذ تصمیم گردید:

ماده ۸- در صورتی که در طی مدت استفاده مستأجر یا استفاده کننده از مورد اجاره یا مورد استفاده سازمان هواپیمایی کشوری اقدام به فسخ قرارداد اجاره یا استفاده بنماید و از طرف مستأجر یا استفاده کننده به احداث ساختمان و تأسیسات مجاز مبادرت شده باشد و مستأجر یا استفاده کننده مطالبه قیمت ساختمانها و تأسیسات مجازی را که شخصاً ایجاد نموده بنماید سازمان هواپیمایی کشوری طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری در رشته مربوط قیمت عادلانه را تعیین و با کسر درصدی متناسب با زمان استفاده در رابطه با مدت اجاره به مستأجر یا استفاده کننده پرداخت خواهد نمود، مشروط بر این که قیمت پرداختی به مستأجر یا استفاده کننده به هر حال از (۲). (۳) قیمت عادلانه تعیین شده توسط کارشناس رسمی دادگستری تجاوز ننماید.

در صورتی که انگیزه فسخ مورد اجاره ای مورد استفاده در طی مدت اجاره و یا استفاده از طرف سازمان هواپیمایی کشوری عمل خلاف معمول یا خلاف مقررات هواپیمایی کشوری یا قرارداد مربوطه به نظر "هیأت تشخیص" باشد مستأجر یا استفاده کننده هیچگونه حقی بر مطالبه قیمت ساختمان و تأسیسات نخواهد داشت.

ماده ۹- تعیین میزان اجاره بها و حق استفاده به وسیله یک نفر کارشناس رسمی دادگستری خواهد بود و دستمزد کارشناس وسیله متقاضی، مستأجر یا استفاده کننده پرداخت می گردد.

نحوه انتخاب و ارجاع کار به کارشناس به این ترتیب است که سازمان هواپیمایی کشوری از بین شش نفر از کارشناسان رسمی دادگستری در رشته مربوط یک نفر را به قید قرعه انتخاب می نماید و نظر این کارشناس برای متقاضی، مستأجر یا استفاده کننده قطعی است. در صورتی که سازمان هواپیمایی کشوری نظر کارشناس را منطبق با واقع و عادلانه تشخیص ندهد برای بار دوم دو نفر از کارشناسان را در رشته مربوط به قید قرعه انتخاب و یک نفر را نیز خود تعیین می نماید نظر اکثریت این هیأت کارشناسی مناط اعتبار و قطعی است. دستمزد و هزینه کارشناسی در مرحله دوم بالمناصفه خواهد بود.

تبصره - در نقاطی که کارشناس رسمی دادگستری وجود ندارد به ترتیب مذکور در این ماده از کارشناسان ثبت و محلی و یا از کارشناس رسمی دادگستری نزدیکترین شهرستان به محل استفاده خواهد شد.

ماده ۱۰- مستأجر یا استفاده کننده مکلف است در بهره برداری از عین مستأجره و محل مورد استفاده قوانین و مقررات مربوط به فرودگاهها و پرواز هواپیماها را رعایت نماید به نحوی که عملیات او در عین مستأجر و محل مورد استفاده مانع انجام وظایف و اداره امور فرودگاه و مؤسسات وابسته به آن نشده و به تأمین بی خطری پرواز هواپیماها لطمه وارد نسازد.

ماده ۱۱- مستأجر یا استفاده کننده مکلف است محل مورد واگذاری و ساختمانها و تأسیسات خود را طوری نگاهداری و تعمیر و آباد نماید که به زیبایی و آبادانی فرودگاه لطمه وارد نگردد.

ماده ۱۲- نصب هرگونه تابلو و علائم آگهی های تجارتي و غیره به هر شکلی که باشد در محل های واگذاری و محوطه و حدود فرودگاهها و خیابانهای وابسته به آن به طور کلی ممنوع است ولی مستأجر و یا استفاده کننده می تواند هر کدام از آنها را برای انجام موضوع اجاره و واگذاری در عین مستأجره و محل مورد استفاده لازم بداند پس از تحصیل اجازه از سازمان هواپیمایی کشوری در عین مستأجر یا محل مورد استفاده نصب نماید.

ماده ۱۳- چنانچه مستأجر یا استفاده کننده بخواهد در ساختمانها و تأسیساتی که طبق این آیین نامه به وجود آورده تغییرات اساسی دهد به نحوی که نقشه اولیه تغییر کند و یا موجب خراب کردن تمام و یا قسمتی از ساختمانها و تأسیسات مذکور گردد و یا تغییراتی در نما و زیبایی ساختمان بدهد، باید برای تغییرات مزبور به طریقی که در ماده ۴ جهت تقاضای محل و تحصیل اجازه اصل ساختمان مقرر است اقدام نموده و اجازه مجدد تحصیل نماید. در مورد ساختمانها و تأسیسات موجود که طبق این آیین نامه به اجاره واگذار شد و یا بوجود آمده است هر گونه تعمیر و یا تغییر به طور کلی باید با موافقت قبلی و کتبی سازمان هواپیمایی کشوری به عمل آید در مورد ساختمانها و تأسیسات متعلق به سازمان هواپیمایی کشوری تعمیرات کلی و اساسی که مربوط به اصل بنا و جلوگیری از خرابی و انهدام آن می باشد به عهده سازمان هواپیمایی کشوری و تعمیرات جزئی و تعمیراتی که مربوط به بهتر استفاده کردن از عین مستأجره یا محل مورد استفاده است به عهده مستأجر یا استفاده کننده است. تشخیص کلی یا جزئی بودن تعمیرات با "هیأت تشخیص" مقرر در ماده ۳ است.

ماده ۱۴- در انقضای مدت اجاره یا استفاده سازمان هواپیمایی کشوری می تواند اجاره را تجدید کند لیکن میزان اجاره بها و حق استفاده به نرخ روز بر طبق ماده ۸ این آیین نامه تعیین خواهد شد و مستأجر یا استفاده کننده در تجدید اجاره با شرایط مزبور نسبت به دیگران

نظریه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

نظر به اینکه هیأت عمومی به موجب دادنامه شماره ۸۵۹ و ۸۶۰ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۸ رسیدگی به خواسته ابطال ماده ۱ آیین نامه مورد شکایت را خارج از شمول ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ و در نتیجه در صلاحیت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ندانسته است بنابراین و نظر به اینکه مصوبه شورای انقلاب با عنایت به موقعیت و مقام آن شورا در انشاء و وضع مقررات و لوایح قانونی از مصادیق آئین نامه و تصویب نامه هیأت دولت به شمار نمی رود و مانند بقیه مصوبات شورای انقلاب جنبه قانونی دارد و این استدلال نیز در دادنامه پیشین و دادنامه شماره ۱۳۹ مورخ ۱۳۹۶/۶/۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز ذکر شده است لذا هر چند در دادنامه شماره ۸۵۹ و ۸۶۰ صرفاً ابطال ماده ۱ آیین نامه درخواست شده اما استدلال هیأت عمومی ناظر به کلیت مصوبه شورای انقلاب است فلذا هیأت تخصصی اداری و امور عمومی با اتفاق آراء و به تبعیت از دادنامه های صادره، رسیدگی به موضوع شکایت را از شمول صلاحیت های هیأت عمومی مندرج در ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ خارج دانست؛ در خصوص مصوبه شماره ۱۹۰۱/۱۶۳۲۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۷ شورای عالی اداری به شرح جداگانه رأی صادر گردید؛

رای هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

شورای عالی اداری به موجب بند اول تصویب نامه شماره ۱۹۰۱/۱۶۳۲۵۵ - ۱۳۸۳/۹/۷ کلیه وظایف و اختیارات و مسئولیت های مربوط به "هیأت تشخیص و تخلیه" در لایحه قانون واگذاری و تخلیه اماکن و محل ها در فرودگاه های کشور مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۱ شورای انقلاب و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۱ شورای انقلاب را از سازمان هواپیمایی کشوری منتزع و به شرکت فرودگاه های کشور انتقال داده است همچنین به موجب بند نخست تصویب نامه شماره ۱۳۵۱۸۹۰ مورخ ۱۳۹۶/۵/۳۰ شورای عالی اداری، تمامی وظایف، اختیارات، مسئولیت ها و تکالیف مقرر در مصوبه مذکور مربوط به هیأت تشخیص و تخلیه، در محدوده جغرافیایی شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) از «شرکت فرودگاه ها و نوابری هوایی ایران» منتزع و به شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) انتقال یافته است و در خصوص دیگر اختیارات و وظایف باقیمانده برای "هیأت تشخیص و تخلیه" نظر به اینکه شورای انقلاب به موجب آیین نامه اجرایی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محل ها در فرودگاه های کشور مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۱ و با استناد به ماده ۱ لایحه قانون واگذاری و تخلیه اماکن و محل ها در فرودگاه های کشور مصوب ۱۳۵۸/۶/۲۷ مقرر داشته که سازمان هواپیمایی کشوری مجاز است اماکن و محل های که زیر نظر آن اداره می شوند را خارج از شمول قانون روابط موجر و مستاجر مصوب مرداد ۵۶ و قانون محاسبات عمومی و آیین نامه های مربوط واگذاری کند و بر اساس این آیین نامه هیأت تشخیص موضوع ماده ۳ اموری که با فعالیت ها و نیازمندی های هواپیمایی کشوری و فرودگاه ها ارتباط دارد و ضرورت و مصلحت اجاره و ... آن انقضای می کند تشخیص می دهد بنابراین براساس آیین نامه مصوب شورای انقلاب و همچنین قانون لایحه قانونی واگذاری و تخلیه اماکن و محل ها در فرودگاه های کشور اصل واگذاری اماکن و محل های مذکور تجویز شده است و آنچه در تصویب نامه شورای عالی اداری در سال ۱۳۸۳ آمده صرفاً ناظر به واگذاری اختیارات و وظایف هیأت تشخیص به شرکت فرودگاه های کشور است، نظر به مراتب مذکور و صرف نظر از اینکه شاکی به مقررات لاحق برای ابطال آیین نامه مصوب شورای انقلاب استناد کرده، مصوبه شماره ۱۹۰۱/۱۶۳۲۵۵ - ۱۳۸۳/۹/۷ شورای عالی اداری در حدود اختیارات این مرجع وفق ماده ۱ قانون برنامه سوم توسعه مصوب سال ۱۳۷۹ است و مغایرتی نیز با قانون ندارد علیهذا مستنداً به بند ب ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ رای به رد شکایت صادر می شود این رای ظرف مهلت ۲۰ روز پس از صدور، از سوی رئیس و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

نائب رئیس هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری
جواد سپهری کیا

هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

* شماره پرونده: ه ت / 0200011

شماره دادنامه سیلور: 140231390001153182 تاریخ: 1402/05/07

* شاکی: سازمان بازرسی کل کشور

* طرف شکایت: هیأت وزیران

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند «ج» ماده ۴۴ آیین نامه مالی - معاملاتی

سازمان های مناطق آزاد تجاری - صنعتی

* شاکی دادخواستی به خواسته فوق الذکر به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرره مورد شکایت به قرار زیر می باشد:
"ج - در مورد معاملاتی که طرف معامله وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و مؤسسات و شرکت های تابعه ای است که بیش از ۵۰ درصد سهام و سرمایه و یا مالکیت آنها متعلق به مؤسسات و نهادهای مذکور و شرکت های تعاونی مصرف و توزیع کارکنان وزارتخانه ها و سازمان باشد."
* دلایل شاکی برای ابطال مقرره مورد شکایت:

"اولاً به موجب تبصره ۲ ماده ۱ لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزراء و ... در معاملات دولتی و کشوری، شرکت های تعاونی کارمندان در امور مربوط به تعاون از مقررات قانون مذکور مستثنی شده اند. بر اساس مفهوم مخالف تبصره مذکور، تعاونی های کارمندان در فعالیت های غیرامور تعاون مشمول ممنوعیت در انجام معاملات یا داوری در معاملات خواهد بود؛ ثانیاً انجام معاملات سازمان های مناطق آزاد تجاری - صنعتی با شرکت تعاونی کارکنان خود بدون الزام به برگزاری مناقصه، موجب انحصار در معامله با شرکت مذکور و باعث ایجاد تبعیض نارواست ضمن آنکه معامله سازمان های یاد شده و شرکت های وابسته با شرکت های تعاونی کارکنان خود از مصادیق تعارض منافع است؛ بنابراین مقرره مذکور در آن قسمت که انعقاد معامله با شرکت های تعاونی مصرف و توزیع کارکنان وزارتخانه ها و سازمان بدون الزام به برگزاری مناقصه را تجویز کرده خارج از حدود اختیارات واضح و مغایر قانون است تقاضای رسیدگی فوق العاده و خارج از نوبت و ابطال آن را استدعا دارد."*

* طرف شکایت به طور خلاصه پاسخ داده است که:

آیین نامه مالی و معاملاتی سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی در اجرای اصل ۱۳۸ قانون اساسی برای هیأت انطباق مجلس شورای اسلامی ارسال شده و در مهلت مقرر هیچگونه اعلام مغایرتی با قوانین اعلام نشده است؛ مستفاد از تبصره ۲ لایحه قانونی منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی، معاملات با شرکت های تعاونی در امور غیرتعاون ممنوع و در امور تعاون مجاز است؛ منظور از شرکت های تعاونی مجاز برای معاملات با سازمان ها، شرکت های تعاونی توزیع و مصرف است. این شرکت ها در امور مربوط به تهیه و توزیع کالا و سایر خدمات فعالیت می کنند و تعدد موضوع فعالیت در آنها به ارائه طرح پیشنهادی مجاز است؛

در قوانین و مقررات کشوری از جمله بند «ب» ماده ۷۹ قانون محاسبات عمومی نیز موضوع تجویز معاملات دستگاه های اجرایی با شرکت های تعاونی کارکنان خود صریحاً مجاز دانسته شده لذا قید عبارت کلی تعارض منافع بدون ذکر دلایل و مستندات قانونی نمی تواند منجر به ابطال تصویب نامه شود به علاوه تجویز بند «ج» ماده ۴۴ آیین نامه هرگز برای هیچ یک از سازمان های مناطق آزاد انحصار در معاملات ایجاد نکرده بلکه اکثریت معاملات این سازمان ها (معاملات عمده) با برگزاری مناقصه انجام می شود؛

* پرونده کلاسه ه ت / 0200011 با خواسته "ابطال بند «ج» ماده ۴۴ آیین نامه مالی - معاملاتی سازمان های مناطق آزاد تجاری - صنعتی" در جلسه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی مطرح و به شرح آتی رأی صادر شد:

رای هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری

نخست اینکه بر اساس ماده ۵ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی مصوب ۱۳۷۲/۶/۲۱ هر منطقه توسط سازمانی که بصورت شرکت با شخصیت حقوقی مستقل تشکیل می گردد ... این شرکتها و شرکتهای وابسته از شمول قوانین و مقررات حاکم بر شرکتهای دولتی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی بوده و منحصراً بر اساس این قانون و اساسنامه های مربوط اداره خواهد شد و در موارد پیش بینی نشده در این قانون و اساسنامه، تابع قانون تجارت خواهند بود و بر مبنای ماده ۱۱۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۵ مقرر شده به منظور ساماندهی مناطق آزاد ویژه اقتصادی و ایفاء نقش مؤثر آنها در تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله نظام و اعمال مدیریت یکپارچه و ایجاد رشد اقتصادی مناسب، مدیران سازمان مناطق آزاد به نمایندگی از طرف دولت بالاترین مقام منطقه محسوب می شوند و کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیتهای دستگاه های اجرایی به استثناء نهادهای دفاعی و امنیتی به عهده آنها واگذار می شود و منحصراً بر اساس قانون و مقررات اداره مناطق آزاد تجاری و صنعتی اداره می شوند؛

دوم اینکه وفق بند «الف» ماده ۴ چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی، مصوب ۱۳۷۲/۶/۲۱ هیأت وزیران مسؤولیت تصویب آیین نامه ها و هماهنگ کردن کلیه فعالیت های هر منطقه را بر عهده دارد و به موجب ماده ۲۶ این قانون آئین نامه های اجرایی این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

با عنایت به اینکه از سویی با تصویب قانون برنامه پنجم توسعه و قانون احکام دائمی در سال ۱۳۹۵ اداره مناطق مذکور بر اساس قانون مذکور و آیین‌نامه‌های آن خواهد بود و مقررات عمومی کشور (از جمله احکام مذکور در قانون برگزاری مناقصات) در این مناطق جاری نمی‌شود و از سوی دیگر حکم مقرر در بند «ج» ماده ۴۴ آیین‌نامه مورد شکایت صرفاً ناظر به معاملاتی است که مربوط به امر تعاون بوده و برگزاری مناقصه در غیر امور مربوط به تعاون همچنان تابع الزامات ناظر به برگزاری مناقصه خواهد بود و پیش بینی عدم لزوم برگزاری مناقصه در مورد شرکت‌های تعاونی و در امور مربوط به تعاون اساساً با هدف اداره بهتر امور مناطق آزاد است نظر به اینکه مقرر در مورد شکایت مغایرتی با قوانین ندارد بنابراین مستنداً به بند «ب» ماده ۸۴ قانون دیوان عدالت اداری با آخرین اصلاحات و الحاقات سال ۱۴۰۲ رأی به رد شکایت صادر می‌شود. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس ارزشمند یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری - دکتر زین‌العابدین تقوی

هیأت تخصصی شوراهای اسلامی

* شماره پرونده: ه/ع/۰۲۰۰۰۵۱

شماره دادنامه سیلور: ۱۴۰۲/۰۵/۰۳ تاریخ: ۱۴۰۲/۰۵/۰۳

* شاکی: شروین زاهد منش به وکالت از ابوالفضل صفیاری لکور فرزند نعمت‌اله

* طرف شکایت: شورای اسلامی کرج

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال ارزش معاملاتی تبصره ۱۱ ماده صد قانون شهرداری ملاک عمل در سال ۱۴۰۱ از تاریخ تصویب

* شاکی دادخواستی به طرفیت شورای اسلامی کرج به خواسته ابطال ارزش معاملاتی تبصره ۱۱ ماده صد قانون شهرداری ملاک عمل در سال ۱۴۰۱ از تاریخ تصویب به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر در شکایت به قرار زیر می‌باشد:

جناب آقای سعیدی سیرانی

شهردار محترم کرج

موضوع: مصوبه شورا در خصوص تعرفه پیشنهادی عوارض و بهای خدمات و جداول منطقه‌بندی

با سلام و احترام

لایحه شهرداری به شماره ۸۶/۱۲۹۲۳۸/ش مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۳ در خصوص تعرفه پیشنهادی عوارض و بهای خدمات و جداول قیمت منطقه‌بندی به شرح ذیل (در اجرای بند ۱۶ از ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی، نحوه محاسبه عوارض پروانه ساختمانی، بهای خدمات و جداول قیمت منطقه‌بندی جهت اجراء از ۱۴۰۱/۱/۱ به شرح ذیل بحضور تقدیم می‌گردد.

الف: اصلاحیه تعرفه و ضوابط محاسبه عوارض و بهای خدمات

ب: جداول قیمت منطقه بندی ملاک عمل در کلیه محاسبات مربوطه

- شایان ذکر است جداول قیمت منطقه بندی ملاک عمل در شهرداری علی‌رغم تورم ایجاد شده از سال ۱۳۹۷ تاکنون مورد بازبینی واقع نگردیده بود که طی کارشناسی صورت پذیرفته بر اساس ارزش املاک واقع در معابر و غیره نسبت به ارزش‌گذاری مجدد اقدام گردیده است.

لذا خواهشمند است دستور فرمایید موارد اعلامی در یکی از جلسات رسمی آن شورا مطرح و مراتب را جهت اقدام بعدی به این شهرداری امر به ابلاغ فرمایند متن لایحه: (به شهرداری کرج اجازه داده می‌شود. برابر تعرفه پیشنهادی عوارض و بهای خدمات و جداول قیمت منطقه بندی از ۱۴۰۱/۱/۱ اقدام نماید.) که در نهمین صورتجلسه کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر کرج مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۹ به شرح ذیل قرائت و اتخاذ تصمیم گردید.

جدول شماره ۴- جدول محاسبات هر متر مربع تجاری و اداری

پهنه	مشاعات	تجاری	اداری	بالکن داخل تجاری	انباری تجاری
الف و ب	۱۵ V	۱۵۰ V	۵۰ V	تجاری یک مترمربع در هر طبقه	تجاری یک مترمربع در هر طبقه
ج و د	۱۰ V	۱۲۰ V	۳۵ V	تجاری یک مترمربع در هر طبقه	تجاری یک مترمربع در هر طبقه

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر در مورد شکایت:

اولاً شورای اسلامی شهر فقط سالی یک بار حق افزایش ارزش معاملاتی موضوع تبصره ۱۱ ماده صد را دارا می‌باشد. ثانیاً ارزش معاملاتی موضوع تبصره ۱۱ ماده صد باید تا قبل از پانزدهم بهمن سال قبل منتشر شود. ثالثاً شورای اسلامی شهر کرج در خصوص اعلان عمومی مصوبه موضوع شکایت مقررات قانون را رعایت ننموده است. رابعاً ارزش معاملاتی حسب نص صریح تبصره ۱۱ ماده صد قانون شهرداری صرفاً سالی یک بار قابل افزایش است در حالی که شورای اسلامی شهر کرج در سال ۱۴۰۱ یک بار افزایش قیمت منطقه‌ای و یک بار از طریق ثبت حرف (V) مبادرت، افزایش قیمت منطقه‌ای نموده که این اقدام خلاف قانون می‌باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

شورای اسلامی شهر کرج به موجب لایحه دفاعیه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۰ اعلام نموده ۱- موضوع عوارض با عنوان جریمه متفاوت می‌باشد به نحوی که قاعده انتشار و اعلامی مندرج در قانون تجمیع عوارض منتفی وضع عوارض می‌باشد. و ارتباطی به ارزش معاملاتی تبصره ۱۱ ماده صد ندارد. ۲- شاکی در خصوص ادعای مندرج در وضع مصوبه مغایر با مقررات تبصره ۱۱ ماده صد قانون شهرداری دلیل و مدرک مثبتی را ارائه ننموده است. ۳- ارزش معاملاتی موضوع تبصره ۱۱ ماده صد از دو (الف ضمیمه منطقه بنایی) و (ب: ضرایب) تشکیل می‌شود که در مانحن فیه قیمت منطقه‌بندی برابر با دفترچه عوارض مصوب ۶/۳/۶/۰۰/۱۶۷۴ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۳ و قبل از تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۵ از سوی شورا تصویب و برابر قانون تجمیع عوارض انتشار عمومی یافته و مبنای وصول عوارض سال ۱۴۰۱ بوده است و متعاقب آیین‌نامه ارزش معاملاتی موضوع تبصره ۱۱ ماده صد از سوی شهرداری طی لایحه مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۱ در نهایت شورای اسلامی به موجب مصوبه مورخ ۱۴۰۱/۴/۱۴ تایید و تصویب نموده است.

هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری با حضور اعضاء تشکیل، پس از ملاحظه پرونده و اسناد و مدارک موجود در آن و بعد از قرائت گزارش عضو ممیز و بررسی و انجام مشاوره آرا اعضاء حاضر به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

* رأی هیأت تخصصی شوراهای اسلامی:

طبق تبصره ۱۱ ماده صد قانون شهرداری‌ها، تصویب آیین‌نامه ارزش معاملاتی ساختمانی بعد از پیشنهاد شهرداری از جمله وظایف و مسئولیت‌های شورای اسلامی شهرها است و سالی یکبار هم قابل تجدیدنظر است و ارزش معاملاتی مندرج در ماده ۶۴ قانون مالیات‌های مستقیم مربوط به مالیات بوده و ارتباطی به ارزش معاملاتی ساختمان ندارد تا نسخ تبصره یازده ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها باشد و در آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه شماره ۱۹۴ مورخ ۱۳۸۵/۳/۲۸، تصویب آیین‌نامه ارزش معاملاتی توسط شوراهای اسلامی مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص نگردیده است. بنابراین تعرفه ارزش معاملاتی ساختمان موضوع تبصره ۱۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری به شماره ۱۶۷۴ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۳ مصوب شورای اسلامی شهر کرج مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات نبوده و به استناد مواد ۱۲ و ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رأی به رد شکایت صادر می‌شود. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور از سوی رئیس محترم دیوان یا ده نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری - رحمان پیوست

هیأت تخصصی شوراهای اسلامی

* شماره پرونده: ۰۲۰۰۰۰۷

شماره دادنامه سیلور: ۱۴۰۲/۰۵/۰۹ تاریخ: ۱۴۰۲/۰۵/۰۹

* شاکی: آقای یاشار یزدانی فرزند محمدرضا با وکالت محمدرضا یزدانی

* طرف شکایت: شورای اسلامی شهر بهاباد - شهرداری بهاباد

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۸ عوارض نصب آنتن‌ها و دکل‌های مخابراتی مربوط به سال ۱۴۰۱ از تاریخ تصویب

* شاکی دادخواستی به طرفیت شورای اسلامی شهر بهاباد - شهرداری بهاباد به خواسته ابطال ماده ۱۸ عوارض نصب آنتن‌ها و دکل‌های مخابراتی مربوط به سال ۱۴۰۱ از تاریخ تصویب به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر در مورد شکایت به قرار زیر می‌باشد:

(۱۸ عوارض نصب آنتن‌ها و دکل‌های مخابراتی

عوارض نصب آنتن‌ها و دکل‌های مخابراتی ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ (پنجاه میلیون ریال)

* شاکی دادخواستی به طرفیت وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم تحقیقات و فناوری به خواسته ابطال بند ۲ بخشنامه شماره 39100/400 مورخ 1396/8/6 و جدول پیوست مصوبه شماره 430/60958 مورخ 1394/11/5 وزارت راه و شهرسازی به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرره مورد شکایت به قرار زیر می‌باشد:

بخشنامه شماره 39100/400 مورخ 1396/8/6

۲- دارندگان مدارک تحصیلی کارشناسی پیوسته علمی کاربردی، کاربردی یا تکنولوژی در رشته‌های هفتگانه ساختمان، می‌توانند با داشتن سایر شرایط لازم، صلاحیت طراحی (محاسبات) فقط در پایه ۳ بدون امکان ارتقاء، با شماره مرتبط دریافت نمایند.

لازم به ذکر است در اجرای ابلاغیه شماره 400/27882 مورخ 1394/5/25، صلاحیت طراحی (محاسبات) برای دارندگان مدرک کارشناسی ناپیوسته علمی کاربردی، کاربردی یا تکنولوژی در رشته‌های اصلی ساختمان که دارای مدرک کاردانی در رشته‌های اصلی یا مرتبط با رشته مقطع کارشناسی می‌باشند فقط در پایه ۳ بدون امکان ارتقاء با شماره مرتبط، امکان‌پذیر می‌باشد. در این خصوص تکمیل و ارائه کاربرگ در زمان صدور یا تمدید توسط متقاضی و ضبط آن در پرونده مربوط توسط اداره کل استان ضروری است.

بخشنامه شماره 430/60958 مورخ 1394/11/5 وزارت راه و شهرسازی

عناوین مدرک تحصیلی دانشگاهی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	نوع پروانه		رشته موضوع پروانه اشتغال	شماره (کد) پروانه	رشته مهندسی
	اصلی	مرتبط			
* مکانیک - حرارت و سیالات * مکانیک - سیالات * الکترومکانیک گرایش مکانیک قبل از سال 60، * مکانیک قبل از سال 60 * تاسیسات حرارتی * تاسیسات حرارتی و برودتی * تاسیسات تهویه و تبرید * تاسیسات تهویه مطبوع	*		مهندسی تاسیسات مکانیکی	400	
* تکنولوژی (مکانیک - حرارت و سیالات یا مکانیک جامدات یا مکانیک - طراحی جامدات یا تاسیسات حرارتی و برودتی یا تاسیسات حرارتی یا تاسیسات تهویه و تبرید یا تاسیسات تبرید و سردخانه) * علمی کاربردی (مکانیک - حرارت و سیالات یا تاسیسات حرارتی و برودتی یا تاسیسات حرارتی یا تاسیسات تهویه و تبرید یا تاسیسات تبرید و سردخانه یا مکانیک - جامدات یا مکانیک - طراحی جامدات) * فن آوری (مکانیک - حرارت و سیالات یا مکانیک - سیالات یا تاسیسات حرارتی و برودتی یا تاسیسات حرارتی یا تاسیسات تهویه و تبرید یا مکانیک - جامدات یا مکانیک - طراحی جامدات یا تاسیسات تبرید و سردخانه)	*		مرتبط با مهندسی تاسیسات مکانیکی	410	تاسیسات مکانیکی
* مکانیک - طراحی جامدات * * مهندسی مکانیک (کاربردی) * تکنولوژی مکانیک * مکانیک - طراحی ماشینها * تاسیسات مکانیک - سردخانه					
* مکانیک - ماشینهای حرارتی * مکانیک (مکانیک ماشینها)					
دبیری فنی مکانیک - حرارت و سیالات * دبیری فنی مکانیک - جامدات					
* مهندس عملی مکانیک					
* معادل کارشناسی مکانیک - حرارت و سیالات					

تبصره ۱: این عوارض مشمول آنتن‌ها و دکل‌های مخابراتی منصوبه در سطح شهر می‌باشد (چه در ملک اجاره ای و یا در ملک اختصاصی شرکت‌های بهره بردار باشد)
تبصره ۲: چنانچه آنتن‌های مخابراتی در ملک شهرداری باشد علاوه بر عوارض فوق مبلغ اجاره نیز براساس نرخ کارشناسی اخذ می‌گردد و مجوز لازم جهت نصب از سوی شهرداری صادر می‌گردد. این عوارض از شرکت‌های بهره بردار وصول خواهد شد.
* دلایل شاکی برای ابطال مقرره مورد شکایت:

۱- در خصوص عوارض نصب آنتن و دکل‌های مخابراتی باتوجه به اینکه ارائه خدمات می‌نماید مستند به مواد 50 - 52 - 38 قانون مالیات بر ارزش افزوده اخذ عوارض موضوع مصوبه مغایر با قانون می‌باشد.

۲- در خصوص عوارض و بهای خدمات فضای سبز اولاً شوراهای اسلامی شهر فاقد صلاحیت قانونی در خصوص تصویب این موضوع عوارض می‌باشند ثانیاً در قوانین خاصی از جمله قانون حفظ گسترش و فضای سبز عوارض فضای سبز تجویز نشده است.

۳- در خصوص اخذ عوارض بهای خدمات استفاده از ساختمان‌ها در کاربری غیر مرتبط این امر با بند ۲۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری و ماده ۱۰۰ قانون شهرداری و تبصره ذیل آن می‌باشد.

۴- در خصوص اخذ بهای خدمات آماده سازی نیز به موجب بند ۱ ماده ۵۵ قانون شهرداری ایجاد خیابان‌ها و کوچه‌ها معابر و از جمله وظایف شهرداری‌ها می‌باشد. لذا ابطال مصوبات مورد شکایت از تاریخ تصویب مورد استدعاست.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

شورای اسلامی شهر بهاباد دفاعی ننموده است.

هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری با حضور اعضاء تشکیل ، پس از ملاحظه پرونده و اسناد و مدارک موجود در آن و بعد از قرائت گزارش عضو ممیز و بررسی و انجام مشاوره اتفاق آراء اعضاء حاضر در جلسه به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

* رأی هیأت تخصصی شوراهای اسلامی:

طبق بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی تصویب لوائح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاستهای عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود و نیز بند ۲۶ ماده مذکور، تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی شهرداریها با رعایت مقررات مربوط از جمله وظایف و مسئولیتهای شورای اسلامی شهرها است و مطابق تبصره یک ماده (۵۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ شوراهای اسلامی شهر و بخش جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدید که تکلیف آن‌ها در این قانون مشخص نشده باشد، تجویز شده است همچنین طبق ماده ۱۰۳ قانون شهرداریها کلیه وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و خصوصی موظف شده‌اند قبل از هرگونه اقدامی نسبت به کارهای عمرانی واقع در مناطق مندرج در ماده ۹۷ و ۹۸ از قبیل احداث شبکه تلفن و برق و آب و سایر تاسیسات و همچنین اتصال راههای عمومی و فرعی رعایت نقشه جامع شهرسازی را بنمایند این قبیل اقدام باید با موافقت کتبی شهرداری انجام گیرد بنابراین بند ۱۸ تحت عنوان عوارض نصب آنتن‌ها و دکل‌های مخابراتی مصوب شورای اسلامی شهر بهاباد تعرفه سال ۱۴۰۱ مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات نبوده و به استناد مواد ۱۲ و ۸۴ قانون تشکیلات و آئین دادرسی دیوان عدالت اداری رأی به رد شکایت صادر می‌شود. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور از سوی رئیس محترم دیوان یا ده نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری - رحمان پیوست

هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: ه ت / 0100043

شماره دادنامه سیلور: 140231390001231820 تاریخ: 1402/05/16

* شاکی: آقای مهران شیرازی

* طرف شکایت: وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم تحقیقات و فناوری

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۲ بخشنامه شماره 39100/400

مورخ 1396/8/6 و جدول پیوست مصوبه شماره 430/60958 مورخ 1394/11/5

وزارت راه و شهرسازی

* شرح شکایت خواسته:

شاکي که مدعی است عضو سازمان نظام مهندسی با مدرک کارشناسی ناپیوسته علمی کاربردی تأسیسات برودتی است با تقدیم دادخواستی که پس از ثبت به شعبه 35 بدوی دیوان عدالت اداری ارجاع شده درخواست 1- صدور پروانه کسب و ابطال بخشنامه‌های شماره 27882/430 مورخ 94/5/25، 52381/430 مورخ 1394/7/28، 39100/400 مورخ 1396/8/6 و 43/60958 مورخ 1394/11/5 وزارت راه و شهرسازی را نموده است. شعبه بدوی به موجب دادنامه شماره 2635793 مورخ 1400/10/11 در خصوص خواسته اول مبادرت به صدور قرار رد شکایت به طرفیت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و حکم به رد شکایت به طرفیت وزارت راه و شهرسازی در خصوص خواسته دوم مبادرت به صدور قرار عدم صلاحیت به شایستگی و صلاحیت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نموده است.

* دلایل شاکي برای ابطال مقرر مورد شکایت:

با عنایت به اینکه مطابق ماده 6 قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374 برای تشکیل سازمان مهندسی استان وجود حداقل 50 نفر از مهندسين دارای مدرک مهندسی در رشته‌های اصلی مهندسی ضروری است و در زمان تدوین قانون به این موضوع توجه نشده است که اصلاً رشته‌ای تحت عنوان تأسیسات مکانیکی یا تأسیسات برقی و شهرسازی وجود خارجی نداشته است کمیسیون تبصره 2 ماده 7 قانون یاد شده خارج از وظایف قانونی خود مبادرت به انطباق دیگر رشته‌های تحصیلی که توسط قانونگذار احصاء شده را معادل رشته تأسیسات مکانیکی (رشته حرارت سیالات - مکانیک سیالات - مکانیک قبل از سال 1360 و ...) نموده که خارج از وظایف قانونی آن بوده است. رشته‌های اصلی مهندسی ساختمان و عناوین مصرح در ماده 6 قانون مکرر محدود است و انطباق دیگر رشته‌های تحصیلی که توسط قانونگذار احصاء شده با عنوان رشته اصلی فاقد محل قانونی است. نظر به اینکه تنها رشته دانشگاهی با محتوای مورد نظر قانونگذار و صنعت ساختمان رشته تحصیلی تأسیسات حرارتی و برودتی بوده و با عنایت به نامه شماره 54552/3 مورخ 1397/3/13 وزارت علوم و تحقیقات و فناوری مبنی بر همتراز بودن دارندگان مدرک کارشناسی با پیشوند علمی کاربردی با کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته بدون پیشوند در همان رشته و با توجه به عدم تغییر سرفصل‌هایی دروس در هر عنوان رشته (با پیشوند علمی کاربردی و بدون پیشوند) و با توجه به بندهای 9، 10 و 14 اصل سوم قانون اساسی و اصول بیستم، سی و چهارم، صد و پنجاهم، بیست و دوم و صد و هفتادم آن درخواست ابطال بخشنامه‌های مذکور را دارم.

* در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر کل دفتر توسعه مهندسی ساختمان به موجب لایحه شماره 163522/430 مورخ 1399/11/28 به طور خلاصه توضیح داده است که:

1- مطابق ماده 6 قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان رشته‌های اصلی مهندسی ساختمان، شامل معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، نقشه‌برداری و ترافیک می‌باشد و مطابق تبصره 1 ماده 7 قانون مذکور رشته‌های مرتبط با مهندسی ساختمان به رشته‌هایی اطلاق می‌شود که عنوان آنها با رشته‌های اصلی یاد شده در ماده 6 متفاوت بوده ولی محتوای علمی و آموزشی آنها با رشته‌های اصلی بیش از 70٪ در ارتباط باشد. در این راستا تعیین حدود صلاحیت حرفه‌ای دارندگان اینگونه مدارک تحصیلی دانشگاهی مرتبط با مهندسی ساختمان و عناوین این رشته‌ها به استناد تبصره 2 ماده 7 قانون یاد شده توسط کمیسیون متشکل از نمایندگان وزرای راه و شهرسازی، علوم تحقیقات و فناوری و رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان تعیین و به تصویب وزیر راه و شهرسازی می‌رسد.

2- به استناد بخشنامه شماره 62271/400/89 مورخ 1389/12/7 کمیسیون ماده 7 قانون مذکور، اطلاق رشته‌های مهندسی منوط به داشتن پایه تحصیلات عالی کارشناسی پیوسته یا مدارک پیوسته بالاتر در یکی از رشته‌های مهندسی اصلی یا مرتبط با آن مطابق مواد 6 و 7 قانون موصوف می‌باشد.

3- با عنایت به اینکه در تبصره 1 ماده 7 قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، برای رشته‌های مرتبط با مهندسی ساختمان به قیودی همچون: عنوان مدرک تحصیلی و ارتباط حداکثری محتوای علمی و آموزشی با رشته‌های اصلی مذکور در ماده 6 همان قانون اشاره شده است و اینکه رشته‌های مرتبط با مهندسی ساختمان می‌توانند خدمات فنی معینی را در زمینه مهندسی ساختمان ارائه دهند؛ بنا به مراتب، در صورت اصلاح عناوین رشته‌های اینگونه مدارک تحصیلی توسط مرجع ذیصلاح صادرکننده که نماینده آن نیز جزو اعضای کمیسیون موضوع ماده 7 قانون مزبور می‌باشد با اینگونه مدارک رفتاری همچون مدارک رشته‌های اصلی خواهند داشت.

4- به استناد مصوبات کمیسیون یاد شده ابلاغی به شماره 430/27882 مورخ 1394/5/25، صدور پروانه اشتغال به کار مهندسی برای دارندگان مدارک تحصیلی کارشناسی ناپیوسته علمی - کاربردی - در رشته‌های اصلی یا هم ارز آنها، با کاردانی مرتبط و یا اصلی با رشته‌های ساختمانی، پروانه اشتغال به کار مرتبط با مهندسی مربوطه با صلاحیت نظارت وفق سنوات، بدون محدودیت و صلاحیت طراحی حداکثر تا پایه 2 با عنایت به تبصره یک ماده 7 قانون یاد شده تعلق می‌گیرد. توضیح اینکه مصوبه فوق با بررسی‌های تخصصی و

کارشناسی لازم توسط کارگروه‌های ذیربط کمیسیون مذکور در موارد مختلف صورت گرفته و یادآور می‌شود که در این کار گروه‌ها و کمیسیون مذکور، یکی از اعضای نماینده محترم وزارت علوم تحقیقات و فناوری است که مرجع قانونی و تخصصی تدوین و اجرای محتوای آموزشی رشته‌های مذکور است.

پرونده شماره هت/0200043 مبنی بر درخواست ابطال بند 2 بخشنامه شماره 400/39100 مورخ 1396/8/6 معاون امور مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی و جدول پیوست بخشنامه شماره 60958/430 مورخ 1394/5/11 مدیر کل دفتر سازمان‌های مهندسی و تشکل‌های حرفه‌ای وزارت راه و شهرسازی در جلسه مورخ 1402/4/11 هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست با حضور نمایندگان طرف شکایت مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیات با اکثریت قریب به اتفاق آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

اولاً بر اساس ماده 6 قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374 مقرر گردیده: «برای تشکیل سازمان استان وجود حداقل 50 نفر داوطلب عضویت از بین مهندسان حوزه آن استان که دارای مدرک مهندسی در رشته‌های اصلی مهندسی شامل معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، نقشه‌برداری و ترافیک باشند ضروری است.»، لذا بر اساس این ماده معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، نقشه‌برداری و ترافیک به عنوان رشته‌های اصل مهندسی در حوزه ساختمان محسوب گردیده‌اند.

ثانیاً بر اساس ماده 7 قانون مذکور مقرر گردیده: «عضویت اشخاص حقوقی شاغل به کار مهندسی در رشته‌های اصلی و اشخاص حقیقی در رشته‌های مرتبط با مهندسی ساختمان در سازمان استان بلامانع است.» بر اساس تبصره‌های یک و 2 این ماده نیز مقرر گردیده: «رشته‌های مرتبط با مهندسی ساختمان به کلیه رشته‌هایی اطلاق می‌شود که عنوان آنها با رشته‌های اصلی یاد شده در ماده (6) متفاوت بوده ولی محتوای علمی و آموزشی آنها با رشته‌های اصلی بیش از 70٪ در ارتباط باشد و فارغ‌التحصیلان اینگونه رشته‌ها خدمات فنی معینی را در زمینه‌های طراحی، محاسبه، اجراء، نگهداری، کنترل، آموزش، تحقیق و نظایر آن به بخشهای ساختمان و شهرسازی عرضه می‌کنند اما این خدمات از حیث حجم، اهمیت و میزان تأثیر عرفاً هم‌تراز خدمات رشته‌های اصلی مهندسی ساختمان نباشد.» و «حدود صلاحیت حرفه‌ای دارندگان مدارک تحصیلی دانشگاهی مرتبط با مهندسی ساختمان و عناوین این رشته‌ها توسط کمیسیون متشکل از نمایندگان وزیر راه و شهرسازی، وزیر فرهنگ و آموزش عالی و رئیس سازمان تعیین و به تصویب وزیر راه و شهرسازی می‌رسد. مرجع تطبیق عناوین مدارک تحصیلی کمتر از معادل لیسانس و تعیین حدود صلاحیت حرفه‌ای دارندگان آنها وزارت راه و شهرسازی است.»، لذا تعیین حدود صلاحیت حرفه‌ای دارندگان مدارک تحصیلی دانشگاهی مرتبط با مهندسی ساختمان از جمله امکان و حدود ارتقا در درجه‌ها و پایه‌های مختلف و تعیین رشته‌های مرتبط با رشته‌های اصلی مهندسی ساختمان در صلاحیت کمیسیون موضوع تبصره 2 ماده 7 قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374 قرار دارد.

ثالثاً عناوین رشته‌های تحصیلی دانشگاهی در طول زمان ممکن است بدون تغییر در محتوای آموزشی دچار تغییر و تحول گردند، لذا تعیین برخی از رشته‌های تحصیلی به عنوان رشته‌های تحصیلی هم‌تراز با رشته مهندسی تأسیسات مکانیکی به عنوان رشته‌های اصلی مرتبط با راه و ساختمان در جدول پیوست بخشنامه شماره 60958/430 مورخ 1394/5/11 مدیر کل دفتر سازمان‌های مهندسی و تشکل‌های حرفه‌ای وزارت راه و شهرسازی ناشی از همین امر است و احصای این رشته‌ها در جدول مذکور به معنای تعیین رشته‌های مرتبط با مهندسی راه و ساختمان به عنوان رشته‌های اصلی نمی‌باشد.

بنابه مراتب مذکور بند 2 بخشنامه شماره 400/39100 مورخ 1396/8/6 معاون امور مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی و جدول پیوست بخشنامه شماره 60958/430 مورخ 1394/5/11 مدیر کل دفتر سازمان‌های مهندسی و تشکل‌های حرفه‌ای وزارت راه و شهرسازی در راستای اجرای مصوبات کمیسیون موضوع تبصره 2 ماده 7 قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374 و به منظور ایجاد وحدت رویه در اتخاذ تصمیم و یکسان‌سازی عملکرد در این خصوص صادر گردیده و مغایرتی با قوانین و مقررات مورد استناد شاکي نداشته و در حدود اختیارات مرجع صدور آن بوده و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب 1402 ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رییس محترم دیوان عدالت اداری یا 10 نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده 93 قانون مذکور پس از قطعی در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود.

رئیس هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری

سعید کریمی

الف) مبانی قانونی صدور بخشنامه معترض عنه:

۱- مطابق ماده یک قانون الزام شرکتها و موسسات ترابری به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه مصوب 1368/2/31 و اصلاحیه‌های بعدی آن هرگونه جابجایی مسافر برون شهری می‌بایست توسط شرکتهای حمل و نقل مسافری و با استفاده از سند حمل (صورت وضعیت مسافری) موضوع ماده 4 قانون موصوف بعمل آید که مفهوم مخالف ماده مذکور ممنوعیت جابجایی مسافر توسط اشخاص غیر و بدون استفاده از سند حمل (صورت وضعیت مسافری) می‌باشد.

۲- براساس تبصره 2 ماده 2 اصلاحیه آئین‌نامه اجرایی موارد معافیت استفاده از اوراق صورت وضعیت مسافری و بارنامه موضوع مصوبه شماره 73783/ت/51556 هـ مورخ 9 - 6 - 1394 در صورت ایجاد شرایط صدور صورت وضعیت مسافری در هر یک از مسیرهای مورد نظر در این بند با اعلام موضوع توسط وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور) به شورای هماهنگی ترافیک استان، پلیس راهنمایی و رانندگی و شهرداری مربوطه مسیری مذکور از شمول این بند خارج می‌شود و از تاریخ این اعلام، هر نوع جابجایی مسافر در مسیرهای مذکور صرفاً از طریق شرکتها و موسسات حمل و نقل برون شهری مجاز امکان‌پذیر خواهد بود.

۳- مطابق ماده 203 آئین‌نامه راهنمایی و رانندگی مصوب 18 - 3 - 1384 هیات وزیران حمل مسافر با وسایل نقلیه‌ای که دارای پلاک شخصی بوده و پیشتر مجوز لازم برای جابجایی مسافر از وزارت راه و شهرسازی و یا شهرداری دریافت ننموده باشند ممنوع می‌باشد. مگر در شرایط اضطراری و با اجازه پلیس راه و یا راهنمایی و رانندگی. مضافاً اینکه فلسفه وجودی صدور بخشنامه معترض عنه بعضاً فرسوده بودن و فاقد الزامات ایمنی وسایل نقلیه درون شهری و مدارک مورد نیاز جهت صدور مجوز فعالیت رانندگان در بخش حمل و نقل برون شهری می‌باشد، بر این اساس فعالیت رانندگان با وسایل نقلیه پلاک شخصی و بدون داشتن مدارک لازم طی بخشنامه یاد شده ممنوع اعلام گردیده است.

ب) پاسخ به اظهارات شاکي:

۱- شاکي محترم در دادخواست خود به مغایرت بخشنامه شماره 50181/100/02 مورخ 14 - 4 - 1400 وزارت متبوع با تصویب‌نامه شماره 73783/ت/51556 هـ مورخ 1394/6/9 هیات وزیران استناد نموده است و حال آنکه همانگونه که در بند 2 قسمت الف لایحه اشاره گردیده با اعلام وزارت راه و شهرسازی در مسیرهایی که شرایط صدور صورت وضعیت مسافری میسر باشد، آن مسیرها از شمول بند 2 مصوبه مذکور خارج بوده و هر نوع جابجایی مسافر صرفاً از طریق شرکتها و موسسات حمل و نقل برون شهری و با استفاده از سند حمل (صورت وضعیت مسافری) امکان‌پذیر خواهد بود، بنابراین برخلاف ادعای شاکي نه تنها بخشنامه وزارت متبوع مغایرتی با مصوبه هیات محترم وزیران ندارد، بلکه مشخصاً در راستای اجرایی شدن تبصره 2 ماده 2 مصوبه موصوف می‌باشد.

۲- شاکي محترم معرفی نامه صادره به شماره 61198/10 مورخ 29 - 10 - 1388 توسط دفتر سرپرستی امور حمل و نقل مسافر را مجوز فعالیت خود در امور حمل و نقل مسافر تلقی نموده و آن را دلیل بر عدم دریافت صورت وضعیت مسافری و جابجایی مسافر با وسایل نقلیه شخصی قلمداد نموده است و حال آنکه اولاً معرفی نامه مذکور مشخص نمی‌باشد که آیا منجر به اخذ دفترچه کار (کارت هوشمند) توسط شاکي شده است و یا خیر. ثانیاً، بر فرض اینکه نامبرده با معرفی نامه مذکور اقدام به دریافت دفترچه کار (کارت هوشمند) فعالیت نموده باشد آیا دریافت کارت هوشمند مجوزی خواهد بود که نامبرده با وسایل نقلیه پلاک شخصی و بدون اخذ و استفاده از سند حمل قانونی (صورت وضعیت مسافری) اقدام به جابجایی مسافر نماید؟ قطعاً پاسخ آن منفی خواهد بود.

۳- پروانه فعالیت شماره 143127310371873 مورخ 11 - 12 - 1399 استنادی شاکي محترم ضمیمه دادخواست خود توسط شهرداری صادر گردیده است و در حوزه حمل و نقل درون شهری می‌باشد و نامبرده نمی‌تواند به استناد آن در حوزه حمل و نقل برون شهری که مجوز آن را وزارت متبوع (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای) صادر می‌نماید، فعالیت نماید.

۴- شاکي محترم در دادخواست خود به موضوع سرپرست خانوار بودن و تامین نیازهای معیشتی خانواده خود اشاره نموده و بخشنامه مذکور را مانعی جهت فعالیت خود قلمداد نموده است و حال آنکه ممنوعیت بخشنامه یاد شده صرفاً در حوزه حمل و نقل برون شهری بوده و شاکي محترم می‌تواند با مجوز دریافت نموده از شهرداری در حوزه حمل و نقل درون شهری فعالیت نماید.

بنابراین و با توجه به مراتب فوق‌الاشاره و اینکه:

اولاً، صدور بخشنامه معترض عنه با توجه به اختیارات قانونی وزارت متبوع و در راستای حفظ سلامت مسافریین صادر گردیده است؛

ثانیاً، مجوز فعالیت شاکي در حوزه حمل و نقل درون شهری می‌باشد و نامبرده نمی‌تواند با استناد به آن در حوزه حمل و نقل برون شهری فعالیت نماید؛

هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: هت/1_0200092_2 0200038_3 0200034_4 0200035_5 0200036_6 0200037_7 0200039_8 0200084_9 0200083_10

* شماره دادنامه سیلور: 140231390001294021 تاریخ: 1402/05/22

* شکات: 1- اسماعیل خدمتی سفیدان 2- محمدرضا عطارزاده 3- بهمن خدایی 4- داود یاسبان کلوجه 5- بهنام بصیری گلزار 6- غنی ستوده هزه بران 7- حبیب خلدی گیلکو 8- حبیب صفرپور دیزج 9- احد نوظهور آبادی 10- قادر سرباز منور

* طرف شکایت: 1- وزارت راه و شهرسازی 2- فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره 50181/100/02 مورخ 1400/4/14 وزارت راه و شهرسازی

* شاکي دادخواستی به طرفیت 1- وزارت راه و شهرسازی 2- فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به خواسته ابطال بخشنامه شماره 50181/100/02 مورخ 1400/4/14 وزارت راه و شهرسازی به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرر مود شکایت به قرار زیر می‌باشد:

بخشنامه شماره 50181/100/02 مورخ 1400/4/14 وزارت راه و شهرسازی

بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، استانداران، سازمانها، ارگانها و نهادهای نظامی و انتظامی در پی رخدادهای واژگونی اتوبوس حامل خبرنگاران مورخ 1400/4/2 در محور روستایی بیگم قلعه شهرستان پیرانشهر استان آذربایجان غربی، با توجه به اینکه اتوبوس حادثه بدون رعایت مقررات مربوط به حمل و نقل جاده‌ای مسافر عمومی (فاقد صورت وضعیت و بصورت غیر مجاز) از جمله موارد زیر اقدام به جابجایی مسافر در شبکه جاده‌ای برون شهری نمود:

- ماده 4 آیین‌نامه اجرایی سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی در فعالیت‌های راه و راه‌آهن: هر گونه فعالیت در زمینه حمل و نقل عمومی بار و مسافر توسط دستگاههای دولتی، نظامی و انتظامی ممنوع است.

- ماده 1 قانون الزام شرکتها و موسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه: شرکتها و موسساتی که در امر حمل و نقل جاده‌ای بین شهری مسافر یا کالا اعم از داخلی و بین‌المللی فعالیت می‌نمایند موظفند بر حسب نوع فعالیت برای هر جابجایی از صورت وضعیت مسافری و بارنامه‌های داخلی و بین‌المللی موضوع این قانون استفاده نمایند و به جای آن مجاز به استفاده از اوراق انحصاری - اختصاصی با انواع دیگر نمی‌باشند.

- ماده 203 آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی: حمل مسافر با وسایل نقلیه‌ای که دارای پلاک شخصی بوده و پیشتر مجوز لازم برای جابجایی مسافر از وزارت راه و شهرسازی و یا شهرداری دریافت ننموده باشند، ممنوع می‌باشد. مگر در شرایط اضطراری و با اجازه پلیس راه و یا راهنمایی و رانندگی.

و به منظور انتظام بیشتر و پیشگیری از بروز هرگونه حادثه مشابه، بنا بر مصوبه نشست 118 کمیسیون ایمنی راه‌های کشور مورخ 1400/4/5 و بخشنامه شماره 291971/100/02 مورخ 1396/12/7، دستور زیر ابلاغ می‌گردد:

در محورهای برون شهری صرفاً تردد اتوبوسهای دارای پروانه فعالیت مجاز از سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای بلامانع است. ضمناً تردد اتوبوسهای تحت مالکیت وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ارگان‌ها، دانشگاه‌ها، بخش‌های خصوصی و نهادهای نظامی و انتظامی به منظور جابجایی مسافر و کارکنان خود و خانواده آنان در مسیرهای بین شهری ممنوع است.

این ابلاغیه شامل اتوبوس‌های استیجاری در اختیار سازمان‌ها، ارگانها، دانشگاه‌ها و نهادهای نظامی و انتظامی نیز می‌باشد.

محمد اسلامی

* دلایل شاکي برای ابطال مقرر مود شکایت:

بموجب بخشنامه شماره 50181/100/02 مورخ 1400/4/14 و مستند به نامه شماره 13/8/5/127/204 مورخ 1401/9/7 پلیس راه راهور نزاچا از تردد اتوبوسهای تحت مالکیت وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ارگان‌ها، دانشگاه‌ها و بخش خصوصی و نهادهای نظامی و انتظامی برای جابجایی مسافر و کارکنان خود ممنوع اعلام شده است که بخشنامه فوق مغایر تصویب‌نامه هیأت وزیران به شماره 73783/ت/51556 هـ مورخ 1394/6/1 و اصل 138 قانون اساسی و ماده 9 قانون توسعه حمل و نقل عمومی برای حمل مسافر می‌باشد.

* در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر کل محترم حقوقی وزارت راه و شهرسازی به موجب لایحه شماره 1768900 مورخ 1401/4/18 به طور خلاصه توضیح داده است که:

ثالثاً، عدم ارائه مدارک و مستندات کافی توسط شاکی محترم مبنی بر تخلف وزارت متبوع از قوانین و مقررات در صدور بخشنامه معترض‌عنه؛
پرونده‌های شماره هـ/ت/۰۲۰۰۰۸۳/۰۲ الی هـ/ت/۰۲۰۰۰۹۲/۰۲ مبنی بر درخواست ابطال بخشنامه شماره ۵۰۱۸۱/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۴ وزیر راه و شهرسازی در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۵/۱۵ هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیات با اکثریت قریب به اتفاق آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

اولاً بر اساس ماده یک قانون الزام شرکتها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه مصوب ۱۳۶۸ مقرر گردیده: «شرکتها و مؤسساتی که در امر حمل و نقل جاده‌ای بین شهری مسافر یا کالا اعم از داخلی و بین‌المللی فعالیت می‌نمایند موظفند بر حسب نوع فعالیت برای هر جابجایی از صورت وضعیت مسافری و بارنامه‌های داخلی و بین‌المللی موضوع این قانون استفاده نمایند و به جای آن مجاز به استفاده از اوراق انحصاری - اختصاصی یا انواع دیگر نمی‌باشند». بر اساس ماده ۴ این قانون اصلاحی مصوب ۱۳۹۰ نیز «صورت وضعیت مسافری موضوع این قانون عبارت است از فرمی که طرح آن توسط وزارت راه و شهرسازی تهیه و از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی چاپ و پس از وصول حق تمیر به میزان ۱۰۰ ریال برای حمل مسافربری جاده‌ای داخلی و ۲۵۰ ریال برای مسافری جاده‌ای بین‌المللی به موجب حواله وزارت راه و شهرسازی در اختیار شرکتها و مؤسسات مسافری جاده‌ای داخلی و بین‌المللی مجاز قرار خواهد گرفت.»

ثانیاً بر اساس ماده ۲ تصویب‌نامه شماره ۷۳۷۸۳/ت/۵۱۵۵۶-هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۴ هیات وزیران با موضوع اصلاح ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی موارد معافیت استفاده از اوراق صورت وضعیت مسافری و بارنامه (موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۳۴۴/ت/۱۲۱-هـ مورخ ۱۳۶۹/۴/۱۰) موارد معافیت از شمول صدور و استفاده از اوراق صورت وضعیت مسافری موضوع قانون الزام شرکتها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه مصوب ۱۳۶۸ بدین نحو مقرر گردیده است:

«۱- وسایل نقلیه عمومی مسافربری که تحت مالکیت یا نظارت شهرداری یا شرکتها و سازمان‌های وابسته به آن در حریم شهر مربوط فعالیت می‌نمایند.
۲- وسایل نقلیه عمومی مسافربری که تحت مالکیت یا نظارت شهرداری یا شرکتها و سازمان‌های وابسته به آن در مسیر بین یک شهر با شهرها یا شهرک‌های اقماری آن، شرکتها، کارخانه‌ها و روستاهای خارج از حریم شهر مربوط با تصویب شورای هماهنگی ترافیک استان فعالیت می‌نمایند.» بر اساس تبصره ۲ این تصویب‌نامه نیز مقرر گردیده: «در صورت ایجاد شرایط صدور صورت وضعیت مسافری در هر یک از مسیرهای مورد نظر در این بند، با اعلام موضوع توسط وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور) به شورای هماهنگی ترافیک استان، پلیس راهنمایی و رانندگی و شهرداری مربوط، مسیر مذکور از شمول این بند خارج می‌شود. از تاریخ این اعلام، هر نوع جابجایی مسافر در مسیرهای مذکور صرفاً از طریق شرکتها و مؤسسات حمل و نقل برون شهری مجاز امکان پذیر خواهد بود.»

ثالثاً بر اساس ماده ۲۰۳ آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی مصوب ۱۳۸۴/۳/۱۸ هیات وزیران نیز مقرر گردیده: «حمل مسافر با وسایل نقلیه باربری ممنوع است. همچنین حمل مسافر با وسایل نقلیه‌ای که دارای پلاک شخصی بوده و پیشتر مجوز لازم برای جابه جایی مسافر از وزارت راه و ترابری و یا شهرداری دریافت ننموده باشند، ممنوع می‌باشد؛ مگر در شرایط اضطراری و با اجازه پلیس راه و یا راهنمایی و رانندگی.»

بنابه مراتب مذکور هرگونه جابجایی مسافر برون شهری می‌بایست توسط شرکت‌های حمل و نقل مسافری و با استفاده از سند حمل (صورت وضعیت مسافربری) موضوع ماده ۴ قانون الزام شرکتها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه اصلاحی مصوب ۱۳۹۰ صورت گیرد و موارد معافیت از این امر نیز در ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی موارد معافیت استفاده از اوراق صورت وضعیت مسافری و بارنامه اصلاحی مصوب ۱۳۹۴ هیات وزیران برشمرده شده است. بدین ترتیب بخشنامه شماره ۵۰۱۸۱/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۴ وزیر راه و شهرسازی در راستای مواد قانونی مذکور صادر گردیده و مغایرتی با مواد قانونی مورد استناد شاکی نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع صدور آن نبوده و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده ۸۴ قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب ۱۴۰۲ ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس محترم دیوان عدالت اداری یا ۱۰ نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده ۹۳ قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود.

رئیس هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری سعید کریمی

هیات تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: هـ/ت/۰۲۰۰۰۸۱

شماره دادنامه سیلور: ۱۴۰۲/۳/۱۳۹۰۰۰۱۳۶۸۶۷۴ تاریخ: ۱۴۰۲/۰۵/۲۹

* شاکی: آقای حسین هاشمی

* طرف شکایت: ۱- هیات وزیران ۲- نهاد ریاست جمهوری

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ت از تصویب‌نامه شماره ۴۶۲۹۱ تاریخ ۱۴۰۰/۴/۲۸ هیات وزیران

* شاکی دادخواستی به طرفیت ۱- هیات وزیران ۲- نهاد ریاست جمهوری به خواسته ابطال بند ت از تصویب‌نامه شماره ۴۶۲۹۱ تاریخ ۱۴۰۰/۴/۲۸ هیات وزیران به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیات عمومی ارجاع شده است متن مقرر در مورد شکایت به قرار زیر می‌باشد:

تصویب‌نامه شماره ۴۶۲۹۱ تاریخ ۱۴۰۰/۴/۲۸ هیات وزیران

ت - نام بخش کوهپایه به تودشک و مرکز آن به شهر تودشک تغییر می‌یابد.

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر در مورد شکایت:

مصوبه مورد شکایت با تبصره‌های ۱ الی ۳ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری و بند ۶ اصل ۴۳ قانون اساسی مغایرت دارد زیرا بر اساس آخرین سرشماری مسکن سال ۹۵ بخش تودشک ۱۴۲۹۶ نفر جمعیت کمتر از نصاب حداقل برای تشکیل بخش دارد ضمن آنکه شهر کوهپایه به جهت وجود زیرساختها و ادارات می‌بایست به عنوان مرکز بخش انتخاب می‌گردید.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

پاسخ‌های متعددی از وزارت کشور ضمیمه گردیده است آنچه مرتبط با موضوع بند ۶ پاسخ مدیر کل تقسیمات کشوری وزارت کشور که اظهار داشته در راستای ماده ۱۳ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری و ماده ۲۱ آیین‌نامه اجرایی آن وزیر کشور دستورالعمل نامگذاری و تغییر نام تمامی واحدها و تقسیمات کشوری را به موجب نامه شماره ۱/۴/۴۲/۵۸۶۷ تاریخ ۱۳۹۱/۱/۲۳ به کلیه استانداران سراسر کشور ابلاغ نموده و استنادی اصفهان موضوع نامگذاری را پس از بررسی و تصویب در کارگروه نامگذاری استان به وزارت کشور پیشنهاد و به استناد ماده ۱۳ قانون مذکور به هیات دولت پیشنهاد و مورد تصویب هیات وزیران قرار گرفته است. پرونده شماره هـ/ت/۰۲۰۰۰۸۱ مبنی بر درخواست ابطال بند (ت) تصویب‌نامه شماره ۴۶۲۹۱/ت/۵۸۶۱۵ مورخ ۱۴۰۰/۴/۲۸ هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۵/۱۵ هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیات به اتفاق آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

۱- به موجب رای شماره ۲۵۱۳ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۳ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، بندهای (ب) و (پ) تصویب‌نامه معترض‌عنه سابقاً ابطال گردیده است. همچنین به موجب رای شماره ۱۴۰۰۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۱۲۷۳ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۷ هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست بندهای (ث) و (ج) این مصوبه مبنی بر ایجاد فرمانداری کوهپایه در استان اصفهان مغایر قانون و قابل ابطال تشخیص داده نشده بود.

۲- بر اساس ماده ۱۳ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲ مقرر گردیده: «هرگونه انتزاع، الحاق، تبدیل، ایجاد و ادغام و نیز تعیین و تغییر مرکزیت و تغییر نام و نامگذاری واحدهای تقسیمات کشوری، بجز استان بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران خواهد بود.»

۳- بر اساس قسمت اول بند (ت) تصویب‌نامه معترض‌عنه مقرر گردیده: «نام بخش کوهپایه به تودشک تغییر می‌یابد.» لذا بر اساس این قسمت از بند (ت) تصویب‌نامه معترض‌عنه صرفاً نام یک بخش به نام دیگر تغییر یافته و این امر نیز در راستای اختیارات حاصل از ماده ۱۳ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲ و با تشخیص هیات وزیران صورت گرفته است.

۴- بر اساس قسمت دوم بند (ت) تصویب‌نامه معترض‌عنه مقرر گردیده: مرکز بخش کوهپایه پس از تغییر نام آن بخش به تودشک به شهر تودشک تغییر می‌یابد، لذا بر اساس این قسمت از بند (ت) مصوبه معترض‌عنه نیز هیچ بخش جدیدی ایجاد نگردیده بلکه صرفاً مرکز یک بخش با استفاده از اختیارات حاصل از ماده ۱۳ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲ و با تشخیص هیات وزیران و بر مبنای تبصره ۳ ماده ۶ قانون مذکور که بر اساس آن مقرر گردیده: «مرکز بخش، روستا یا شهری، از همان بخش است که مناسبترین کانون طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی آن محدوده شناخته می‌شود.» تغییر یافته است.

لازم به ذکر است تغییرات مذکور بدین جهت بوده که بر اساس بند (الف) مصوبه معترض‌عنه بخش کوهپایه به شهرستان کوهپایه تبدیل گردیده است.

کارشناسی از سوی نمایندگان منتخب دستگاههای قانونی ذی مدخل مورد نقد بررسی واقع و متعاقباً مراتب نیز در جلسه تصویب طرح هادی روستایی با حضور مدیران و نمایندگان تام الاختیار ادارات و دستگاههای مرتبط و ایضاً نماینده اداره کل بازرسی استان مطرح و متعاقب تصویب، جهت بهره‌برداری به مراجع قانونی ابلاغ گردید.

در مانحن فیه نیز مشاور منتخب متعاقب بازدیدهای متعدد میدانی از منطقه و بررسیهای دقیق کارشناسی (بالاخص شناسایی واحدهای مسکونی غیر مجاز و فاقد پروانه ساختمانی و اراضی غیر مستعد جهت توسعه آبی روستا)، با هماهنگی و نظارت نمایندگان دستگاههای اجرایی عضو جلسات کارشناسی و کمیته تصویب طرح هادی روستایی، عرصه‌های غیرمستعد توسعه کالبدی را از محدوده بازنگری طرح هادی روستایی حیران خارج نمود و همانگونه که در صورتجلسه کمیته تصویب مورخ 1396/8/14 طرح هادی روستای مذکور ملاحظه می‌گردد، این بنیاد صرفاً به عنوان دبیر جلسه، نقشی در تعیین محدوده و یا پیش‌بینی کاربریهای مندرج در طرحهای هادی روستایی نداشته و ندارد و هرگونه تصمیم متخذه، حاصل اجماع نظر کلیه نمایندگان دستگاههای قانونی عضو کمیته تصویب می‌باشد و طرح هادی مصوب نیز متعاقباً به تایید کلیه نمایندگان دستگاههای قانونی عضو جلسه رسیده است.

علی‌ایحال ضمن تذکر مجدد این نکته که هیات محترم وزیران در تصویب‌نامه شماره 72500 مورخ 96/6/16 در جلسه مورخ 96/8/6 بنا به پیشنهاد شماره 10932/020 مورخ 93/4/21 وزرات جهاد کشاورزی و به استناد اصل یکصد و سی هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در بند یک و دو مندرج استانداران شمالی کشور منجمله استان گیلان را موظف به بازنگری و اصلاح محدوده طرحهای هادی روستایی نموده و بازنگری طرح هادی روستای موصوف نیز با عنایت به اتمام افق 10 ساله طرح در این راستا انجام پذیرفت و مطابق طرح مصوب عرصه مورد اشاره خارج از محدوده طرح هادی روستای حیران واقع گردیده است.

علیهذا بمنظور تشحیذ اذهان قضات محترم هیات عمومی دیوان عدالت اداری و در پاسخ به برخی موارد مندرج در دادخواست ارسالی بعرض می‌رساند:

1- بر خلاف اظهارات مطروحه، صدور پروانه ساختمانی بر عهده مراجع صدور پروانه (دهیاری و یا بخشدار منطقه) می‌باشد و این بنیاد صرفاً در چهارچوب شرح وظائف قانونی محوله و باستناد مفاد و کاربریهای مندرج در طرح هادی مصوب روستایی مبادرت به اعلام کاربری اراضی به مبادی ذیربط می‌نماید.

2- اشاره شکات محترم به گزارش نقشه بردار (آقای مجید فرشته خو) مبنی بر اعلام کاربری رقبه متنازع فیه فاقد ارزش و اعتبار قانونی می‌باشد زیرا نقشه‌بردار منتخب صرفاً در چهارچوب توافق فی‌مابین و مندرجات نامه شماره 4785/1 مورخ 1399/11/4 سرپرست بنیاد مسکن شهرستان آستارا (منضم به شکوائیه)، ملزم به جانمایی حدود اربعه و اعلام مختصات جغرافیایی ملک مورد تعرفه از سوی متقاضی و تعیین خط پروژه معبر مجاور به بنیاد مسکن شهرستان بوده و هرگونه تعیین و اعلام کاربری اراضی مطابق طرح هادی مصوب روستایی صرفاً می‌بایست توسط کارشناسان فنی و مهندسی بنیاد مسکن شهرستان آستارا خطاب به مرجع استعلام صورت پذیرد و در مانحن فیه شکات محترم بدون التفات به موضوع معنون، مبادرت به ارائه گزارش نقشه‌بردار بخش خصوصی به دیوان محترم (که فاقد ارزش قانونی می‌باشد) نموده‌اند و بررسی‌های معمول مطابق مفاد نامه شماره 4396/1 مورخ 1401/9/12 مدیر بنیاد مسکن شهرستان آستارا حکایت از قرارگیری ملک در خارج از محدوده طرح هادی مصوب روستای حیران دارد.

3- قضات محترم دیوان نیک مستحضرند که حقوق مکتسبه مجموعه حقوقی است که در اثر رویه‌های اداری و در طول یک زمان معقول و بگونه‌ای قانونی و مشروع برای اشخاص شکل گرفته و ثبات یافته است و در شکوائیه واصله اشاره به برخورداری از حقوق مکتسبه قانونی شکات گرامی فاقد محمل قانونی می‌باشد زیرا در زمان اعلام کاربری‌ها بر اساس طرح هادی اولیه، هیچ‌گونه مجوز احداث دیوار و... از سوی این بنیاد بر روی رقبه موصوف صادر نگردیده است و با بازنگری طرح هادی مصوب روستای حیران نیز هیچ‌گونه تعدی و تعرضی نسبت به مالکیت مشارالیهما بر عرصه مورد تملک صورت نپذیرفته و شکات گرامی کماکان برخوردار از حقوق مالکانه سند مالکیت ایتاعی (با کاربری باغات مندرج در سند ابرازی) می‌باشند و همانگونه که قبلاً نیز به استحضار رسید، خروج اراضی باغی و زراعی یکپارچه از محدوده طرح هادی اولیه توسط نمایندگان قانونی عضو کمیته تصویب طرح‌های هادی، در چهارچوب برنامه‌های منطقه‌ای، ملی و ایضاً زیست محیطی و جهت حفاظت از اراضی کشاورزی بمنظور تداوم امر تولید محصولات و نهاده‌های کشاورزی و... در سطح کشور صورت یافته است.

شایان ذکر اینکه مشارالیهما قبلاً طی دعوی مطروحه در آن شعبه تحت کلاسه 0005116 مبادرت به طرح دادخواستی با عناوین مشابه نموده‌اند که پس از جری تشریفات قانونی مراتب منجر به صدور دادنامه شماره 140131390000225607 مورخ 1401/02/04 مبنی بر رد شکایت گردید.

بنابه مراتب مذکور بند (ت) تصویب‌نامه شماره 46291/58615-ت مورخ 1400/4/28 هیات وزیران مغایرتی با مواد قانونی مورد استناد شاکی نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع صدور آن نبوده و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب 1402 ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس محترم دیوان عدالت اداری یا 10 نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده 93 قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود.

رئیس هیأت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری سعید کریمی

هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: ه/ت/0200007

شماره دادنامه سیلور: 140231390001370868 تاریخ: 1402/05/29

* شکات: 1- صابر اصغری نوزاد 2- مژگان شاهعلی زاده کلخورانی

* طرف شکایت: 1- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان گیلان 2- کمیته فنی طرح

تصویب طرح هادی مستقر در بنیاد مسکن

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال بازنگری طرح هادی مورخ 96/8/14

* شکات دادخواستی به طرفیت 1- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان گیلان 2- کمیته فنی طرح تصویب طرح هادی مستقر در بنیاد مسکن به خواسته ابطال بازنگری طرح هادی مورخ 1396/8/14 به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرره مورد شکایت به قرار زیر می‌باشد:

بازنگری طرح هادی مورخ 1396/8/14

پیرو دعوتنامه شماره 28/07/19968 مورخ 1396/8/10 جلسه کمیته تصویب طرح هادی مجموعه روستایی حیران با حضور اعضای ذیل در محل بنیاد مسکن تشکیل و پس از بحث و بررسی لازم پیرامون موضوع مطروحه مورد زیر به عنوان نظرات کمیته به مشاور اعلام می‌شود.

1- طرح هادی مجموعه روستایی حیران با نرخ رشد 1 درصد مطرح و مورد تصویب قرار گرفت، مقرر گردید مشاور تهیه طرح در ضوابط اعلام نماید که هرگونه درخواست تغییر کاربری صرفاً در چهارچوب قوانین مربوطه قابل بررسی و اعلام نظر خواهد بود. بدیهی است هرگونه تغییر اراضی یکپارچه زراعی و باغی مطلقاً ممنوع می‌باشد.

2- مقرر گردید محدوده بازنگری طرح هادی روستای حیران 110 هکتار با لحاظ نمودن محله چنار در نظر گرفته شود، ضمناً حدنصاب تفکیک کاربری مسکونی 250 متر مربع لحاظ شود.

3- مقرر گردید کاربری ساخت و سازهای غیر مجاز واقع در محدوده 110 هکتاری براساس کاربری طرح هادی ثبتی در طرح بازنگری لحاظ گردیده تا روند قانونی توسط دستگاههای ذیربط صورت پذیرد.

نتیجه نهایی بررسی طرح در کمیته تصویب:

طرح مذکور پس از انجام اصلاحات فوق تصویب شد.

* دلایل شکات برای ابطال مقرره مورد شکایت:

ملک آنها قبل از بازنگری طرح هادی در تاریخ 1396/8/14 در داخل طرح هادی خارج قرار داشته ولی پس از تصویب طرح فوق از محدوده طرح هادی خارج شده است لذا طرح بازنگری فوق مغایر با:

1- آراء وحدت رویه شماره 10055 و 10066 مورخ 1401/1/16 هیأت عمومی

2- مغایرت با حقوق مکتسبه شکات

3- مغایر با قواعد عطف به ماسبق شدن قوانین

4- مغایرت با ماده 4 قانون مدنی

5- مغایرت با وحدت ملاک اصل 169 قانون اساسی بوده

* در پاسخ به شکایت مذکور، طرف شکایت به موجب لایحه شماره 227493 مورخ 1402/1/20 به طور خلاصه توضیح داده است که:

طرح هادی روستایی با تعیین محدوده بر اساس قانون شامل بافت موجود روستا و توسعه آبی آن مطابق قوانین، مقررات و سرانه موجود و پیش‌بینی جمعیت افق 10 سال آینده روستا بوده و فرایند آن مشمول تثبیت خانه و محوطه‌های موجود و دارای پروانه احداث بنا و توسعه آبی آن در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوطه می‌باشد و تهیه آن توسط مشاورین دارای صلاحیت از سازمان برنامه و بودجه، با معاینات متعدد و مشورت و تبادل نظر با مقامات محلی منطقه و روستا منجمله دهیار، اعضاء شورای اسلامی، بخشدار و... انجام و پس از برگزاری جلسات بازدید میدانی، مراتب بدو در کمیته بررسی

علیهذا با شرح معنون و امان نظر به اسناد و مدارک تقدیمی، رد دعوی مطروحه از محضر قضات محترم هیات عمومی دیوان عدالت اداری مورد استدعا می‌باشد.

پرونده شماره هـ ت/0200007 مبنی بر درخواست ابطال صورتجلسه مورخ 1396/8/14 کمیته تصویب طرح‌های هادی و تعیین محدوده در خصوص تصویب طرح هادی مجموعه روستایی حیران در جلسه مورخ 1402/5/22 هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیات به اتفاق آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

براساس بند 5 ماده 26 قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1395 مقرر گردیده: «دولت موظف است: طرح‌های هادی روستایی و تعیین محدوده روستاها در سراسر کشور را با پیشنهاد کارشناسان فنی، زیر نظر بنیاد مسکن و تأیید بخش‌داری هر بخش و با اطلاع دهیاران و رؤسای شورای اسلامی روستاها و تصویب آن در کمیته‌ای متشکل از رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان به عنوان رئیس، فرماندار شهرستان، بخشدار بخش، نماینده سازمان مسکن و شهرسازی استان، رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان، نماینده سازمان جهاد کشاورزی استان، نماینده معاون امور عمرانی استانداری و رئیس شورای اسلامی روستا به عنوان ناظر، تهیه کند.»

بنابه مراتب مذکور و با عنایت به اینکه طرح هادی مجموعه روستایی حیران در کمیته تصویب طرح‌های هادی روستایی و در راستای اختیارات قانونی کمیته مذکور منبعت از بند 5 ماده 26 قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1395 و با اخذ نظریات کارشناسان فنی و مراجع تخصصی ذی‌ربط به تصویب رسیده، لذا صورتجلسه معترض‌عنه در حدود اختیارات مرجع وضع آن بوده و مغایرتی با قوانین و مقررات مورد استناد شاکی نداشته و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب 1402 ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس محترم دیوان عدالت اداری یا 10 نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده 93 قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود.

رئیس هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری سعید کریمی

هیات تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

* شماره پرونده: هـ ت/0200023

شماره دادنامه سیلور: 140231390001372972 تاریخ: 1402/05/29

* شاکی: آقای محمد گماروند

* طرف شکایت: 1- استانداری خوزستان 2- فرمانداری مسجد سلیمان

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه شماره 4455/1/6337 مورخ 1400/7/28

فرمانداری مسجد سلیمان

* شاکی دادخواستی به طرفیت 1- استانداری خوزستان 2- فرمانداری مسجد سلیمان به خواسته ابطال مصوبه شماره 4455/1/6337 مورخ 1400/7/28 فرمانداری مسجد سلیمان به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیات عمومی ارجاع شده است متن مقرر مودر شکایت به قرار زیر می‌باشد:

مصوبه شماره 4455/1/6337 مورخ 1400/7/28 فرمانداری مسجد سلیمان

ردیف	مصوبات	مجری	مهلت اجراء
1	مقرر گردید متقاضیان مناطق آلوده اولویت اول جا به جایی به شهرک ولیعصر (عج) موظف به تعهدنامه ثبتی در دفترخانه رسمی در خصوص هیچ گونه اعتراضی مبنی بر ما به التفاوت بابت منازل خود در مناطق آلوده اولویت دار نداشته (ملک بجای ملک) و بعد از تحویل ملک در شهرک ولیعصر ظرف مدت 1 ماه نسبت به جا به جایی انشعابات خود و تحویل ملک خود واقع در مناطق آلوده اقدام نمایند.	متقاضیان مناطق آلوده اولویت اول	مستمر

* دلایل شاکی برای ابطال مقرر مودر شکایت:

با تقدیم دادخواست به دیوان عدالت اداری که بدواً به شعبه دوازدهم بدوی ارجاع شده است تقاضای ابطال مصوبه فوق‌الذکر را با این توضیح که مالک رسمی و قانونی یک باب منزل مسکونی ویلایی به مساحت 182 متر و ملک تجاری به مساحت 45 مترمربع می‌باشد که در راستای طرح جابجایی مناطق آلوده به نفت و گاز در شهرستان مسجد سلیمان واحدهای آپارتمانی 95 متری در ابتدای شهر به عنوان جایگزین املاک داده شد و فرمانداری مسجد سلیمان طی صورتجلسه‌ای با حضور سرپرست و روسای ادارات اجرایی شهر اقدام به تصویب مصوبه با موضوع اخذ تعهد ثبتی نسبت به کسانی که متقاضی جابجایی املاک خود می‌باشند و هیچ شخصی متقاضی حق ادعایی مالی یا اعتراضی در خصوص ما به التفاوت یا مازاد ملک خود نسبت به املاک جایگزین نداشته باشند مصوبه مورد اعتراضی در خصوص مابه‌التفاوت یا مازاد ملک خود نسبت به املاک جایگزین نداشته باشند مصوبه مورد اعتراض کاملاً یک طرفه و نافی اصل عدالت و مغایر با اصل 173 قانون اساسی و ماده 140 قانون مدنی و مواد 1 و 10 و 11 قانون دیوان عدالت اداری می‌باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

در سال 1386 در شهر مسجد سلیمان بدلیل نشست نفت و گاز در تعدادی از مناطق طرح جابجایی ساکنین جهت جلوگیری از بیماریهای ناشی از گاز در آینده برای ساکنین آن مناطق مطرح گردید و در این راستا کارگروهی جهت این مهم در نظر گرفته شد که این کارگروه شامل فرمانداری، شرکت نفت، شهرداری، راه و شهرسازی مسئول طرح جابجایی این مناطق به شهرکی بنام شهرک حضرت ولیعصر (عج) گردید و بعد از چند سال کارگروه متوجه شد با این روال هزینه گزافی به دولت وارد می‌شود که از بودجه دولت خارج است و مسئولین این کارگروه با در نظر گرفتن حق و حقوق شخص حقیقی و بودجه دولت و جلوگیری از حیف و میل کردن بودجه دولت و با در نظر گرفتن وجدان و خداوند متعال مبنا را بر این قرار داده‌اند که ملک در مقابل ملک قرار گیرد و یک ملک در منطقه و شهرک تازه‌ساز در قبال یک ملک در منطقه فرسوده تحویل شود.

پرونده شماره هـ ت/0200023 مبنی بر درخواست ابطال بند یک از مصوبات صورتجلسه مناطق آلوده شهرستان مسجد سلیمان مورخ 1400/7/27 ابلاغی تحت نامه شماره 4455/1/6337 مورخ 1400/7/28 فرماندار شهرستان مسجد سلیمان در جلسه مورخ 1402/5/22 هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای محترم هیات با اکثریت آرا به شرح ذیل اعلام نظر نمودند:

رای هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست

با عنایت به اینکه بر اساس بند یک مصوبه معترض‌عنه مقرر گردیده افرادی که متقاضی جابه جایی ملک خود از مناطق آلوده به سایر مناطق هستند، تعهدنامه‌ای رسمی مبنی بر عدم اعتراض نسبت به مابه‌التفاوت بهای املاک خود در مناطق آلوده نسبت به املاکی که به ایشان تحویل گردیده ارائه نمایند، لذا با توجه به عبارت «متقاضیان» در صدر بند یک مصوبه معترض‌عنه، جابه جایی املاک موضوع این مصوبه با اراده و رضایت و توافق مالکین بوده و هیچ اجبار و تکلیفی در این امر وجود نداشته و بند یک مصوبه معترض‌عنه در راستای ایجاد تسهیلات برای افرادی که در مناطق آلوده شهرستان مسجد سلیمان زندگی می‌کنند، به تصویب رسیده است.

بنابه مراتب مذکور بند یک از مصوبات صورتجلسه مناطق آلوده شهرستان مسجد سلیمان مورخ 1400/7/27 ابلاغی تحت نامه شماره 4455/1/6337 مورخ 1400/7/28 فرماندار شهرستان مسجد سلیمان مغایرتی با مواد قانونی مورد استناد شاکی نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع صدور آن نبوده و قابل ابطال نمی‌باشند. این رای به استناد بند (ب) ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری اصلاحی مصوب 1402 ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس محترم دیوان عدالت اداری یا 10 نفر از قضات محترم دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است. همچنین این رای به استناد ماده 93 قانون مذکور پس از قطعیت در رسیدگی و تصمیم‌گیری‌های آتی مراجع قضایی و اداری، معتبر و ملاک عمل خواهد بود.

رئیس هیات تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری

سعید کریمی